E. KUYLENSTIERNA-WENSTER

Naar katten er borte —

EN FERIEHISTORIE OM FIRE SØSTRE OG EN DEL ANDRE

OVERSAT FRA SVENSK AV SARA HELEN WEEDON

==

GYLDENDALSKE BOGHANDEL :: KRISTIANIA OG KØBENHAVN

——————————— 1919 ———————————

Forord til den elektroniske utgave

Denne feriehistorie av **Elisabeth Kuylenstierna-Wenster** (1869-1933), oversatt fra svensk till norsk av **Sara Helene Weedon** (1875-1925), er digitalisert i juni 2007 av Nasjonalbiblioteket i Oslo og tilpasset for Projekt Runeberg i oktober 2015 av Ralph E.

ELWETH - K J V L E M ST f £ R N A * WENSTERj

»»«»miMffi^iav^^ ....

GVUOENDALSKE. BOGHANDEL

MAAR KATTEN ER BORTE —NÅAR KATTEN ER BORTE -E. KUYLENSTIERNA-WENSTER

NAAR KATTEN ER BORTE-

EN FERIEHISTORIE OM FIRE SØSTRE OG EN DEL ANDRE

OVERSAT FRA SVENSK AV SARA HELENE WEEDON

GYLDENDALSKE BOGHANDEL :: (KRISTIANIA OG KØBENHAVN

---1919 ----Otto Stenersens Boktrykkeri A/S.INDHOLD

EKSAMENSFESTEN

Tante Ulla satte lorgnetten paa sin velutviklede før-tiaarige næse og strammet sig op saa hendes stive frøkenfigur blev endnu stivere, og betragtet ikke uten tilfredsstillelse sine fire brordøtre som stod færdig — pyntet til skolens examensfest.

Saaledes og ikke anderledes burde smaapiker se ut, naar de het Berting til efternavn, intelligente, klar-øiede og med haaret krøl i krøl. Det var fuldstændig slegtstypen, tænkte tante Ulla med en viss stolthet, som baade gjaldt hende selv og den forgudede bror hvis hus hun hadde styret', siden smaapikernes mor døde for fire aar siden.

Tante Ulla talte ikke gjerne om smaapikernes mødrene æt, endda den ældste og vakreste, Birgit, var morens uttrykte billede, og de andre tre ogsaa hadde arvet sin del av morens varme ly.se skjønhet, som kun altfor kort hadde lyst op i det store, mørke Berting-hus.

Hr. Berting hørte til de fædre som aldrig har tid til at gi sig virkelig av med sine barn, men som holder av dem og forkjæler dem, fordi de bare er sammen nogen faa og sjeldne, glade stunder. Han var paa kontoret eller paa forretningsreiser, øket velstanden omkring sine opvoksende døtre, men visste svært litet om deres daglige glæder og sorger. Han tok det som en8

selvfølge at det gik dem godt paa skolen, og han hadde ogsaa hørt orn deres fremtidsplaner. Birgit skulde slutte skolen nu i aar, og vilde siden studere sang og musik. Den fjortenaarige Elsa erklærte bestemt at hun vilde bli doktor. Barbros tolvaars fantasi svævet mellem utsigten til at bli en «berømt forfatterinde» og at oprette et hønseri. Hun følte anlæg i begge retninger, og grosserer Berting, som aldrig læste «damebøker», tænkte sig at begge fremtidsplaner noksaa let kunde smeltes sammen til én. Lille Aina, som i sine første aar av far og mor blev anset for et meget svakt væsen, der krævet forsigtig behandling, var nu ved sit fyldte niende aar stor og kraftig, kaat som en kalv, og stadig optat med ubevisst at utvikle alle andres taalmodighet. Søstrene begyndte med at kalde hende «Gutungen»; siden gjorde hele huset det samme. Faren drømte om at skape en kjæk og energisk forretningsdame ut av alle hendes spillende muligheter. Det han bygget dette sit haab for firmaet paa, var at «Gutungen» paa egen haand hadde ordnet et meget fordelagtig bytte av et fortygget viskelær mot to «sjeldne» frimerker, og dernæst «Gut-ungens» regnskapsbok med ordentlig oplinierte sider, hvor indtægten og utgiften blev skrevet nøiagtig op en hel uke efter at Aina paa kontoret hadde set og forelsket sig i kassererens tykke journal. Det varte ikke længe, før regnskapsboken forsvandt under den haug av leketøisruiner som fyldte hendes skap — men som sagt, grosserer Berting rak ikke at følge sine døtres skiftende interesser i detaljer.

Men det gjorde tante Ulla, — med en gammeldags skarphet og et stadig gnaal, skjønt i den allerbedste hensigt. Paa de par sekunder smaapikerne stod foran hende, fik hun tid til at rette paa en kroket ryg, et9

par urolige ben, en balstyrig haarlok og tre silkeskjerf som «alt var blit uordentlige».

Tante Ulla selv var en statue av orden og plikttro-skap, og da denne statue reiste sig med et nik, visste søstrene at lilleviseren stod midt imellem ni og ti, for da burde man efter tantes mening gaa hjemmefra til eksamensfesten paa skolen.

Birgit følte sig baade høitidelig og alvorlig, og lykkelig allikevel. Friheten er et lokkende løfte. Den blir sjelden

mere end et løfte, men naar man er sytten aar, tror man, at al tvang og alle baand blir igjen indenfor den stængte skoleport.

Tante Ulla række haanden ut mot «Gutungen», for saa længe hun holder paa de smaa, livlige fingre, dæmpes deres lyst til ugang en liten smule, og grepet av stundens alvor ryster Aina sin yppige haarvekst til hatten sitter paa halv tolv, saa putter hun med et suk sin lille næve ind i tante Ullas behanskede haand og plystrer melankolsk.

«Men Aina, du er da vel ikke nogen gategut?» Tante Ulla var den eneste som aldrig brukte kjælenavnet «Gutungen». Tante synes at folk skulde kaldes med de navner de har faat i daaben, og vilde aldrig forstaa smaapikernes maaté at vrænge navnene om paa. De hadde gjort Birgit til «Gita», Barbro til «Bab» og Elsa til «Hipp». Dette sidste navn kom op i et selskap, fordi Elsa trodde alle «onklerne» hadde faat hikke, da de ropte «hipp-hipp-hurra!»

Elsa og Barbro gik paa hver sin side av Birgit. Barbro gruet sig for matematik-karakteren, men Elsa var uten alle slike bekymringer. M;dl. og Itf. fandtes ikke for hende. Hun passet sine lekser ordentlig og hørte opmerksomt efter i timerne. Elsa var en helt ut har-10

monisk og sund natur, et trygt og godt litet menneskebarn, av dem som venlig og fordringsløst bringer solskin ind i livets mørke kroker.

«Du sang vel igjennem sangen din idagmorges, Birgit?» spør tante Ulla pludselig. Hun er ærgerlig over at hun ikke husker det ;s©lv, men hun hadde en god undskyldning i brevet ifra søster Kerstin. Det løp rundt i hendes hode endda.

Joda, Birgit hadde sunget igjennem sangen, men den bløte unge stemme skjælver allikevel. Hun er ræd, — for det er ingen liten ting at synge solo for en fuld gymnastiksal. Frøken Berg hadde rigtignok forsikret at det kom til at gaa godt, og hun vilde gjerne tro sin gamle sanglærerinde, men allikevel slaar hjertet med ujevne hammerslag, bare hun tænker paa at hun skal gaa frem alene, ut fra kameraternes række og høre sin egen stemme i stilheten. Ret som hun gaar, tar Aina et litet hop, men blir stanset av tante Ulla.

«Gaa som et menneske, barn.» Tante er usedvanlig irritabel, for hun vet ikke hvordan hun skal ordne alting, hvis nu Kerstin virkelig nødvendig trænger hende isommer, fordi doktoren har forbudt hende at anstrenge sig, og der maa være nogen som kan styre i preste-gaarden med dens stadige strøm av gjester, og med bispevisitas i juli ovenikjøpet. Imidlertid er det umulig at være to steder paa en gang, sier den uundværlige tante Ulla med et suk, og det er tydelig for alles øine at smaapikerne ogsaa trænger hende. Rigtignok hadde mormor bedt om at faa dem til sig i ferierne, men tante Ulla mente at efter det sidste besøk paa Floda var smaapikerne blit saa selvraadige at hun fandt det meget vanskelig at la dem reise did igjen, naar hun ikke selv kunde være med og kontrollere dereis opførsel.11

Hendes bror sendte dem gjerne til sin blide, gamle svigermor, som hadde mistet alle sine fire sønner og tilsidst sit yngste barn, sin eneste datter. «Vi maa unde hende litt sommerglæde,» sa han, «reis til Kerstin, du.»

Tante Ulla rystet paa hodet og spekulerte fremdeles. Men da hun nu saa Birgit gaa foran sig, høi og slank i sin hvite kjole, med en stilfærdig ynde i alle bevægelser, slog det hende at pikebarnet jo var voksen, og at hun kunde holde orden paa de andre tre efter tantes mundtlige og skriftlige formeninger. Det vilde unegte-lig være en løsning paa det vanskelige spørsmaal.

Tante Ulla klemmer fast om en sprællende barne-haand og gaar lettet ind i skolegaarden, hvor det dufter av guldregn og syriner, og hvor det vrimler av festklædte smaapiker, som ikke saa letvint som ellers kan faa leken igang idag.

Birgit finder straks sin bedste veninde og gaar et-par rundture arm i arm med hende, til klokken ringer øverste klasse ind for sisste gang, og de andre klasser følger efter. Det blir en procession av smaapiker i hvitt og lyseblaat, i festdragter og nationaldragter.

Tante Ulla sitter paa første bænk blandt tilhørerne. Hun opdager med en eneste gang at Ainas sløife er glidd ned

over venstre øre istedenfor at sitte midt oppaa som det hadde været meningen den skulde. Hun ser at Barbro gjør grimacer, endda hun utallige gange har sagt hende at hun ikke maa, men hun ser da heldigvis ogsaa at søstrene Berting er som friske blomster, der lokker frem lyse smil bare ved at Vise sig. De er hverken kokette eller affekteret generte, bare glade og naturlige som barn skal være.

Den graahaarede bestyrerinde sætter sig like ved12

det blomstersmykkede kateter, hvor hun har sittet ved tredve eksamensfester før, altid like taareblank i øi-nene ved tanken paa at hun skal miste nogen av sine «kjære smaapiker». Skolens inspektør, en snild og kjedelig herre med for liten næse og for stor mund, har brystet fuldt av ordener, men ser ikke gladere ut for det. Barbro tror har har lilitorne og for smaa sko. Aina paastaar han har hule tænder og tandpine. Han har hæderspladsen, og stirrer utover salen med sløv værdighet, helt til han blir opfordret til at tale. Da reiser han sig, og — smaapikerne forbereder sig paa tyve minutters pinlig taushet, for de glemmer hvert eneste aar at den kjedelige herren blir rent forvandlet, naar han kommer op paa kateteret, og hans ord er fulde baade av kraft og glans, saa de blir til et eventyr med dyp og vakker sandhet bakom. Baade store og smaa rives med, og der er bare ganske faa som sitter og skraper med benene. Øinene blir mørke og varme. De store smaapiker lytter betat. Birgit er ganske blek av bevægelse, og hun føier pludselig en inderlig taknemmelighet mot skolen, og hvad den har lært hende. Hun har i tankerne saamange gode forsætter og avlægger saamange alvorlige tfremtidsløfter, og ser over mot søstrene med et moderlig beskyttende blik. Men midt i denne høitidelige stemning er hun like ved at sætte i at le, for Barbro sitter med hodet paa skakke, tungespidsen ute i den ene mundvik og den anden høit optrukket — i de dypeste funderinger. I det samme puffer Karin Rosvall Birgit i siden:

«Nei, se paa Bab, du,» hvisker hun.

Men Birgit vender energisk hodet til en anden kant, og lukker munden tæt igjen om latteren. Hun prøver at tænke paa alt mulig sørgelig, og paa det spændende13

øieblik da hun skal synge. Saasnart inspektøren har talt sig færdig, skal sangen begynde.

Den lille røde tungespids som saa nysgjerrig titter frem i søsterens ansigt, er dog saa lattervækkende at Birgit ikke blir alvorlig før hun staar paa den lille platform, med noteheftet mellem sine skjælvende fingre, og angsten drukner alle andre følelser og tanker. Det første nummer gaar daarlig, og den gamle magre musiklærerinde ser baade bedrøvet og skuffet ut. Hun hadde glædet sig saa til dette, og saa blir det ingenting. Birgit forstaar at frøken Berg er skamfuld, fordi det ikke er gaat bedre, og med engang synes hun ogsaa selv at hun maa si farvel til skolen i klare, sterke toner. Aldrig mere skal hun synge herinde i den høie, luftige sal, som hun har kjendt siden hun var en ganske liten pike, som indbildte sig at alle saa paa hendes første, nye salmebok i blankt sort futeral. Hun husker ogsaa de frygtelige morgener da hun kom forsent og stod utenfor den stængte dør. Og den morgen da hun første gang var paa skolen igjen efter mors begravelse, sortklædt og stille og sikker paa at hun aldrig kunde bli glad igjen. Men skolen hadde sin egen helbredende magt; først var det bestyrerindens inderlige omfavnelse og siden kameraternes overvældende venlighet som varmet hende, og det varte ikke længe, saa hadde klassen faat igjen sin muntre Gita.

Hendes andet sangnummer blev en triumf baade for lærerinden og hende selv. Klappingen vilde ikke holde op, og da Birgit gik frem for at takke, straalte hun saa av lykke at bare det var nok til at sætte hænderne i bevægelse igjen.

Barbro hadde drat ind tungespidsen, og hadde isteden lagt hele ansigtet i smilerynker, saa glad var hun14

over den lykke søsteren gjorde. Hun fantaserte sammen en liten novelle om en ung og forfærdelig pen sangerinde, hvem det netop skulde hænde noget ekstra merkelig noget, da bestyrerinden reiste sig for at læse op navnene paa dem som blev opflyttet til høiere klasser. Der var nu ingen som blev sittende igjen, men der var allikevel en forargelsens klippe, og det var at opflyttes paa prøve. I Barbros klasse var der én eneste som blev opflyttet paa den maate, og hvem det var, visste nok den stakkars dovne, altfor sorgløse Barbro Berting. Hun bøiet hodet og blev blussende rød. «Paa prøve», det ståk som en torn i brystet paa hende. Hun hadde ikke behøvet

at faa saa daarlig karakter hvis hun bare hadde hørt efter i timerne og ikke slurvet saa med lekserne hjemme. Tante Ulla kom til at skjende paa hende og minde hende om alle de gange hun hadde været ulydig — og far kom til at faa den strenge rynken mellem øinene og den haarde klangen i stemmen. «Jasaa, saa du er ikke pligtopfyldende, du, Barbro?»

Hun sang salmen med de andre, men stemmen var tyk og tung, og siden sat hun meget nedtrykt ved sin pult oppe i det sollyse klasseværelse blandt alle veninderne og ventet paa det stive, hvite papir, som ser saa fredelig ut, og dog kan være saa skjæbnesvangert.

Der var Itf. baade i matematik og svensk, og Barbro tænkte beklemt at det kunde nok ikke bli til andet end hønsegaarden med hende allikevel.

Hele veien hjem gik hun taus med sin arm under Gitais. Storesøster hadde straks drat hende til sig, og «Hipp» lovet med engang at hun skulde læse ordentlig med hende i ferien. Selv hadde Elsa bedste karakter i alle fag, men det hørte likesom til med Elsa. Aina15

agtet at gaa i Hipp's fotspor, men foreløbig merket man intet til hverken viljen eller evnen i den retning. Hun hadde begyndt sent paa skolen, og var endnu i tredie forberedelse.

Da Birgit var kommet utenfor den brune skoleport, som dennegang syntes at smelde igjen efter hende med en anden lyd end ellers, — strøk him den kjærtegnende med haanden, og Karin, — hendes trofaste vaabendra-ger — gjorde straks det samme.

«Farvel barndom og lekser og moro med,» sa hun med en kjæk liten latter. «Tak du, gamle skolen, for alt godt. Det onde skal jeg glemme,» nikket Birgit.

Middagsbordet ventet dem i den dype, gammeldagse spisestue hvor inden- og utenlandske porcelæn smykket væggene og hvor hver eneste stol var et tungt løft av utskaaret eketræ. Blomster, sølv og krystal lyste og blinket mot dem. Grossereren hilste paa sine smaapiker, kysset Birgit ømt paa panden og la et deilig perlekjede om hendes hals.

«Det har været din mors, lille Gita. Hun sa altid, at hun visste der kom til at hænde hende noget morsomt hver gang hun tok det paa.»

«Hvorfor hadde hun det ikke bestandig paa sig da?» undret Aina sig.

«Skikkelige mennesker bruker ikke perler til hverdags,» bet tante Ulla hende av. For nu hadde hendes bror kort og godt erklært at han ved middagsbordet agtet at si til smaapikerne, de skulde faa lov til at reise alene til mormor i, ferien. Ulla trodde det var «den reneste daarskap», endda Birgit jo burde være «gammel og forstandig». Hun hadde selv tænkt at det kanske kunde gaa an, helt til hun saa den store voksne piken staa og klappe skoleporten. Da fik hun sine store16

tvil. Man kunde da virkelig anvende hvite hansker mere fornuftig.

«Naa, huset Berting har vel ære av sine yngste medlemmer?» vendte grossereren sig til de yngre søstre. «Gode karakterer allesammen, haaber jeg?»

Farens glade, sikre stemme gav et nyt stik i Barbro. Hun lot søstrene vise frem sine karaktersedler, og holdt sig undav, helt til faren strakte ut haanden.

«Kom med din ogsaa, Bab.» Efterat han fornøiet hadde foldet sammen Elsas karakterseddel og dasket «Gutungen» om ørene med hendes, tok han op Barbros. Den strenge rynken viste sig ganske rigtig paa hans pande, men Barbro fik aldrig høre de strenge ord, for Elsa sa ivrig:

Jeg skal læse med Bab, far, du kan være sikker paa at hun skal opflyttes med glans næste gang. Aa, far, du vet ikke hvor flink Bab er til at spille tennis.»

«Det har ingenting med skolen at gjøre.»

«Jo det er netop det, det har,» klaget tante Ulla. «Det er umulig at holde Barbro i ro, hun skal stadig ut paa sport av en eller anden slags.»

Barbro forsvarte sig ikke. Hun stod og saa ulykkelig ut, i fuld bevissthet om sin skyld. Det var et sødt litet, angerfuldt ansigt med store blaa øine og sammenpresset mund, som vendte sig mot den høivokste hr. Berting, og han tok pludselig datteren ut til sig og knuget hende i armen.

«Det der vil vi ikke ha en gang til, du Bab,» sa han kameratslig og pekte paa karaktersedlen. «Huset Berting har altid været solid, og vi kan ikke tillate at slik et litet stykke av et pikebarn skal ødelægge dets anseelse. Kan vi vel?»

«Nei», sa Barbro med et bestemt nik og med taarer17

i øiiieiie. «Jeg lover at jeg sl<al være flittig herefter.»

Faren hadde en gave til hver av døtrene. Elsa fik et prægtig mikroskop, Barbro et fotografiapparat og Aina en stor badedukke med alle mulige klær til.

«Siden jeg heter «Gutungen» faar dette bli «Jentungen»,» erklærte hun.

«Da vil jeg hellere passe paa jentungen end gutungen,» forsikret Birgit.

Grossereren satte sig tilbords. Ret overfor ham sat tante Ulla, og to smaapiker paa hver side. Han saa sig omkring med velbehag. «Bra barn, alle fire,» pleiet mormor at si; men kanske Birgit stod høiest baade hos hende og ham selv. Den vakre, lyse lille Birgit som var moren op ad dage!

Han kremtet litt, og smaapikerne var straks stille. De hadde allerede, en anelse om at de ikke skulde bo i villaen i skjærgaarden denne sommer som de ellers pleiet — for endda mormor hadde indbudt dem hvert eneste aar, hadde de bare været paa Floda etpar gange allesammen paa en gang. Birgit og Elsa hadde skiftes til at hilse paa mormor — men nu laa der noget i luften, og da faren fortalte at de skulde reise til mormor uken efter, alle fire, blev der stormende jubel.

«Hysj da, tænk om nogen hørte dere!» sa tante Ulla. «Jeg er ræd for dere kommer til at begaa saa mange galskaper naar dere kommer til Floda at mormor sender dere hjem igjen.»

Ingen av firkløveret delte tante Ullas bange anelser. Birgit tænkte at halsbaandet allerede begyndte at vise sin kraft, for hun visste ikke noget morsommere i verden end at være paa Floda, at faa lov til at reise i ungdomsselskaper paa de steder hvor mor hadde været, da hun var ung pike, og at sværme i den gamle

park, hvor hun ved sit sidste besøk hadde fundet en grotte, opfyldt med kvist og rusk. Det var et stivt stykke arbeide at faa den ryddet; men det var saa interessant at tænke paa at hun kanske kunde gjøre fund fra svunde tider under kvist og løv. Bengt Malm hadde hjulpet hende med at rydde. Hun rødmet pludselig, fordi hun i tankerne saa hans brune ansigt under den hvite studenterlue, og husket hans øine, da han sa: «Jeg synes vi to har gjort et usynlig fund her,» og saa hadde han kysset hende. Hun blev ikke sint, bare saa underlig varm og svak; men Bengt gjentok ikke kysset, og dagen efter reiste han. I løpet av vinteren hadde hun faat endel prospektkort fra ham og hadde svaret paa samme maate. Hun visste ikke, om han skulde til Floda og læse med Einar, fætteren, isommer ogsaa, men — hun haabet det.

«Kjære Birgit du er saa rød i ansigtet som en pæon,» utbrøt tante Ulla, «er du syk?»

«Nei, langtifra,» forsikret Birgit ivrig og tok fat paa desserten, som bestod av den bløtkake smaapikerne likte bedst.

Om aftenen kom tante Ulla ind i Birgits værelse. Hun la et stort ark papir paa bordet og sa meget bestemt:

«Skriv nu du her efter min diktat! Vi tar det i paragrafer. Til overskrift kan du sætte: «Hvad vi smaapiker maa rette os efter.» Sæt en strek under! Saa fortsætter vi.

§ 1. Vi bør alle være i seng klokken ti, Aina og Barbro helst klokken ni! Tænder, hænder og føtter børstes og vaskes; klærne maa ikke kastes hulter til bulter.

§ 2. Vi maa opføre os beskedent og stilfærdig, neie dypt — ikke knikse — og aldrig støie og staake inde.19

«Men — skriver du ikke, Birgit? Ler du mig like op i ansigtet, barn?» «Søte tante,» Birgits latter klinger ui-motstaaelig over hele værelset, «jeg kan ikke for det. Jeg tænkte mig bare disse reglerne klistret op paa væggen. Kan du ikke selv se hvor komisk det kom til at se ut?»

«Jeg har ikke sagt de skulde klistres op paa væggen,» sa tante støtt, «men det er sikkert at det kunde trænges. Men herefter skal jeg ikke bry mig med at lede og formane dere.»

«Saa faar vi huske paa alle de formaninger vi alt har faat,» svarte Birgit skjelmsk, «det er sikkert nok til en hel sømmer.»

«Du maa undskylde at jeg ikke liker næsvishet. Jeg tiiodde jeg kunde stole paa dig, Birgit.»

Tante Ulla var aldeles overvældende værdig.

«Det kan du ogsaa, tante — uten skriftlig reglement.»

Birgit fik bugt med latterlysten, som tok hende bare hun saa paa det store arket paa bordet, og forsøkte at sætte op en alvorlig mine. Men da tante seilet ut efter en halv times mundtlige strenge ordrer, lo hun lystig, helt til hun kom til at se paa morens portræt. Da blev hun alvorlig igjen, og de leende pikeøine blev dype og ømme. «Maman min,» sa hun sagte, «maman min, om vi hadde dig, vi fire, saa hadde vi ikke mere at ønske i denne verden, og vi vilde ikke finde paa alt det gale tante Ullas gnaal driver os til.»

Hun la sit varme kind mot portrætets glas. Der er noget hun saa uendelig gjerne vilde høre mor fortælle om; men fotografiet er stumt i sin ramme, og Birgit sitter der med ,sin syttenaars bølgende uro og sin undren paa verden.n.:

KJØRETUREN

Floda var en stor herregaard med en slotslignende hovedbygning, hvor stemmerne gjenlød i hvælv og trapper, og hvor man brukte store saler til spisestue og salon til hverdags. Indenfor salonen laa der paa den ene side et fortryllende kabinet med møbler i hvitt og guld, og paa den anden side mormors eget værelse og soveværelset hvor morfars seng endnu stod ved siden av mormors, endda han hadde været død i tretten aar.

I sommer skulde Birgit faa sin mors gamle værelse. Det hadde hittil staat stængt, men nu førte mormor hende høitidelig ind i det lyse, glade taarnværelse, som hadde en alkove til sengen og væggeskap med gammeldagse, snirklede nøkler. Derinde var der endnu mange minder fra mors ungpikedage. En hylde var optat av tørre blomster som hadde været med til muntre fester. Paa en anden fandt Birgit en del leilighetsdigte, skrevne av ungdom hun hadde hørt mor tale om. Der var ogsaa bøker, som Birgit syntes saa temmelig kjedelige ut, hvori gjerne hun end vilde interessere sig for det mor hadde været glad i. Mor hadde beundret Louisa Alcotts bøker for unge piker, det visste hun nok, men selv foretrak hun nu heller litt mere moderne litteratur. —21

Mormor bestemte ogsaa at lille Aina skulde ligge inde hos hende, og Elsa og Barbro skulde dele værelse. De kunde gjerne faa de to sammenhængende gjeste-værelser, saa kunde det ytterste være skoleværelse. For en liten fugl hadde sunget for mormor om en liten pike som maatte læse matematik og svensk i sommerferien.

«Far hadde visst tænkt sig at Barbro skulde læse sammen med Einar,» sa mormor, «men Einar faar jeg bare paa et kort besøk hit iaar. Han har været saa flink paa skolen at han har faat lov til at være med sin far tilfjelds, som belønning.»

Birgit kunde aldeles ikke gjøre for det, men den vakre, fine tekoppen hun netop løftet for at drikke av, faldt paa gulvet og slog sig i smaa beter. Søstrene stirret forfærdet paa hende. Aina ikke uten en viss skadefro glæde over at det var den store søsteren som først gjorde no' galt. Birgit var saa skamfuld at hun lik taarer i øinene, men det lot ikke til at mormor hverken var ærgerlig eller lei over koppen. Paa Birgits «Aa, kjære mormor, om forladelse,»

svarte hun med et venlig nik: «Kjære barnet mit. Koppen gled. Slikt hænder.»

«Det tror ikke tante Ulla,» faldt Aina ind, «hun sier at ingenting gaar istykker uten at vi kan for det.»

Mormor lot som om hun ikke hørte. Hun vendte sig paany til Birgit — men passet paa at him ikke hadde noget i hænderne nu: «Husker du kandidat Malm, lille Gita?»

«Ja.»

Hverken mere eller mindre, men mormor smilte. Hun saa for sig i mindet en anden ung pike paa sytten aar, blaaøjet og med livets vakreste drømme inden-22

for en hvit, ren pande. Det var Birgits mor. Aa hvor hendes store pike lignet hende, skjælvende frimodig, blygt ærlig.

«Dere træffes nok isammer ogsaa. Han er huslærer hos Hedenskogs paa Uppslätt.»

Elsas kloke blik streifet søsteren. Hun hadde for længe siden gjettet at Birgit sværmet for Bengt Malm. I julen hadde de lekt den gamle leken at vække nogen for det eller det, og da Barbro i al uskyldighet sa: «Jeg vækker dig for Bare Marehalm,» for Birgit paa dør og kom tilbake med røde øine.

For sin egen del brydde Elsa sig ikke det dust om gutter. Hun vilde bare vise at hun kunde like saa meget som sine maskuline samtidige, og blev fyr og flamme, naar en eller anden stor gut snakket nedsættende om pikeskolen. Elsas skole holdt udmerkede lærerkræfter og hadde eksamensret til artium.

De første dage paa Floda visste de yngre søstrene ikke rigtig hvad de skulde ta sig til. Det var for tidlig at bade, ide kunde ikke sitte i husken eller spille kroket hele dagen, og mormor likte ikke noget videre at de var i stalden eller fjøset, ellers vilde det jo været en herlig maate at fordrive tiden paa.

Barbro forsøkte sig som hønsepike, men naar man altid skulde være saa forsigtig og endelig ikke forstyrre det befjærede selskap, saa trak hun sig krænket tilbake. «Naar de ikke taaler at sees paa engang saa!» Hun hadde «set paa» to liggehøner til deres fredelige ro var rent forstyrret, og hadde faat skjend av Kristen, fordi hun var saa «dum».

Elsa vilde straks ta fat paa ferielæsningen, men Barbro strittet imot. Om formiddagen var det altfor varmt, og om eftermiddagen kom der stadig noget iveien.23

Da kom mormor med sit veto. «Lille Bab, du forstaar vel det, at naar man gir et løfte, sætter man sin ære i pant, og æren er noget av det dyrebareste vi eier. Mister vi den, da gaar vort menneskeværd tapt. Hadde du ikke lovet at være flittig?»

«Jo—o, men jeg skal vel ha litt fri ogsaa.» Barbro rynket hele ansigtet baade paa langs og paa tvers, og drog ut ordene, som om de var den seigeste knækk.

«Hvordan gaar det med den som opsætter alting til imorgen du, Bab?»

Barbro vridde og vendte paa sig.

«Æsj, det er saa kjedelig at læse.»

Det forstod mormor saa godt at en livlig liten pike maatte synes. Hun klappet hende over det balstyrige haar og sa:

«Ja, du, det vilde jeg ogsaa synes, men jeg tror allikevel du heller vil finde dig i den kjedeligheten. end bryte dit løfte til din far. For hver dag Elsa er rigtig fornøiet med dig, skal jeg finde paa noget ekstra morsomt til dere.»

«Hurra for mormor,» skrek Barbro, og undret sig paa hvordan det kunde gaa til at det kjendtes rigtig hyggelig indeni en at . adlyde nogen, mens det derimot bare var ekkelt at gjøre som andre sa.

Baade lærerinde og elev begyndte i det bedste ar-beidshumør, og et par dage i træk gik det saa storartet at mormor blev ræd for at hendes opfindelses-evne ikke skulde strække til, til alle belønninger. Men da saa Barbro

fik en høne for sig selv med tre kyllinger i sin egen private lille hønsegaard blev det slut med baade interesse og læsning.

Istedenfor retskrivningsøvelser skrev hun vers «til min høne», og i dette ene poetiske jjrodukt begik hun24

tretten stavfeil. Da blev den godmodige Elsa ordentlig sint og erklærte at Bab var det dummeste og mest uvidende fæ mider solen, og bare fordi hun ikke kunde lære no', skulde naturligvis Elsa ikke faa nogen moro hele sommeren.

Søstrene skjendtes en stund, og siden sat de og surmulet midt i det aller gladeste og klareste junisolskin. Ved middagsbordet var de tause og tvære, og naar de var nødt til at række hinanden noget, gjorde de det uvillig. Elsa indsaa allerede at hun hadde handlet galt. Barbo blev ikke bedre av at de var uvenner.

«Nu, hvordan er det gaat idag?» spurte mormor.

«Barbro har skrevet et hønsevers.»

«Jasaa — var du fornøiet med det?»

«Ja—a,» drog Elsa paa det, «det var morsomt.»

Barbro kikket op paa Hipps lyse, venlige ansigt og sa lettet:

«Det var ordentlig hønete, mormor, for jeg hadde tretten stavfeil; men la Elsa faa sin ekstramoro allikevel, selv om jeg ikke fortjener no.»

Da lo mormor rigtig hjertelig.

«Naar jeg skal være ganske ærlig, saa maa jeg bekjende at jeg ikke visste hvad ialverden jeg skulde finde paa idag. Nu foreslaar jeg almindelig avstemning.»

«Du først da, mormor.»

«Og efterpaa frøken Kroll,» ropte Aina, som var blit svært glad i mormors tykfaldne, firtiaarige selskapsdame, blid og barnekjær som hun var.

«Jeg har jo sagt dere at min forstand staar stille,» sa bedstemor, «saa faar vi spørre frøken Kroll hvad hun har at foreslaa.»25

«Vi kunde drikke kaffe i parken.»

«Ja, ja, og ha masse kaker med,» sa Aina.

«Hvad synes du, Birgit?»

«Det skulde være rigtig morsomt at faa en kjøretur.»

«Og du, lille Hipp?»

«Jeg vil helst ro ut og fiske med Lars.»

«Og Barbro?»

«Først kaffe i parken, og siden vil jeg gjerne være hos min familie, fru Gudiva og hendes barn.»

Gudiva var Barbros ubeskrivelig høitelskede og allerede høit besungne høne.

«Ja, dere skal rigtig ha tak, nu er der kommet litt omløp i mit hode ogsaa,» nikket bedstemor. «Jeg synes vi allesammen skal drikke kaffe i parken først, og siden tar jeg mine to store smaapiker paa en liten visit til Hedenskogs. Der skal være fodselsdagsselskap i næste uke, og det kan være hyggelig at dere har fornyet bekjendtskapet med deres jevnaldrende paa forhaand. Du er visst like saa gammel som Astrid, Birgit, og Marta er vel paa Elsas alder. Jeg tror gutterne er yngst.»

«Da passer de jo for Aina og mig,» prøvet Barbro sig frem, hun vilde ogsaa gjerne ut at kjøre.

«Ja det har du nok ret i, Barbro, men idag kan jeg ikke ha dere allesammen med. Frøken Kroll er nok saa isnild at finde paa noget morsomt for dere ogsaa. Kanske dere kunde klæ dere ut?»

Aina skrek høit av glæde og omfavnet mormor eftertrykkelig. Det var noget for Gutungen. Hun hadde mere end engang baade skræmt og forarget tante Ulla, naar hun optraadte som spøkelse, feier, «slegtning fra landet» eller fattig blomsterpike. Barbro fik straks «en idé» — hun pleiet bestandig at ha hodet fuldt av mere26

eller mindre utførbare planer — det skulde bli en «gripende festlig» eftermiddag.

Birgit var meget taus paa kjøreturen. Hun undret sig paa om Bengt Malm var som ifjor, for da hadde hun meget at si ham. Han skulde faa vite at hun til høsten skulde til •Stockholm for at ta musikundervisning. Da kunde de træffes engang imellem og gaa paa skøiter og ski.

Elsa sat paa kuskebukken og snakket livlig med gamle Janssen. Egentlig var det hende som førte ordet. Jansson svarte paalidelig og sindig, mens han med vante hænder styrte tømmerne. Han hadde været kusk paa Floda i enogtredve aar, men idet hadde bare været moro at kjøre med de prægtige hestene, helt til bilerne kom ut paa landeveien og bragte forstyrrelse. Gamlefruen hørte ikke ellers til de rædde, men naar der kom en bil susende, blev hun rent fra sig.

Nu ogsaa spurte bedstemor alt i ett:

«Jansson, der er vel ingen bil at se?»

«Nei, var det likt sig, ikke røken engang.»

Og uten merkelige hændelser kom den gammeldagse, brede landauer, drat av to fete hester, frem til Uppslätt. Ivrige og glade velkomsthilsener lød mot dem. En hvit studenterlue og etpar matroshatter svinget i luften.

Mormor blev høitidelig ført ind i huset av vert og vertinde, men ungdommen blev ute ved tennispladsen. Astrid foreslog at de skulde gaa op til utsigten, men Marta sa: «Æsj, hvad skal vi der? Kan vi ikke ta baaten og ro ut?»

Marta var en meget bestemt og sikker trettenaaring med sterke lemmer og sterk vilje. Men Astrid syntes hun var bare barnet, og trættet ofte med hende, dog27

paa en saa smidig og lur maatte at Marta altid fik uret.

Elsa blev straks indtat i Astrid. Hun var aldeles ikke saa vakker som Birgit, men forfærdelig stilig og ordentlig voksen, ikke det gran genert. Hun talte ogsaa saa rent og klart Stockholmsk som om hun bare var paa besøk i Skaane. Ingen skulde tro hun hadde bodd der næsten hele sit liv.

«Nei, lille Märta,» sa hun nu, «jeg tror ikke vore gjester synes det er morsomt at leke dampskib, men slik ror du. Men kanske Birgit og Elsa har lyst til at kaste ringer? Tennis har1 vi holdt paa med i hele eftermiddag. Aa, Bengt, du gaar efter ringene og stokkene, vær saa snild.»

Hun gav Bengt et let slag paa skulderen, saa aldeles «voksent» syntes Elsa, at det var klart han maatte lystre. Han var ogsaa rent væk «aldeles forsvundet» i hende. Det var leit for Birgit, stakkar, men hun kunde da vel selv indse at hun ikke kunde by sig mot Astrid.

Egentlig laa det ikke for Elsa at flamme op i saadan begeistring for nogen, men denne gang overgav hun sig blindt, og Astrid lo beskyttende over sin nyeste erobring, og var meget elskværdig. Det passet hende at ha en liten «hoffrøken». Märta var umulig i den retning, og Astrid hadde for længe siden indset at søsteren bare var iveien. Kunde hun kanske en eneste gang la hende og Bengt være i fred? Ikke naar de læste litteraturhistorie engang. Forleden dag var hun lumpen nok til at sætte spruten fra haveslangen paa dem, saa at vandet randt baade av klær og haar, og en dag kastet hun brødkuler efter Astrids næse.

Astrid og Elsa gik med armen om livet paa hver-28

andre, og Elsa straalte av stolthet. Bengt Malm brydde hun sig ikke om for sin egen del, men hun nød at se Astrid dreie ham om lillefingeren.

Marta hadde kort kjole, lange ben og alverdens gale paafund i kroppen.

Hun satte en tordivel i Astrids velfriserte haar, og Bengt hadde alverdens møie med at faa den ut igjen. Birgit var skrækkelig ræd for tordiveler, men hun ønsket næsten, den var kommet i hendes haar, saa hadde vel Bengt været nødt til at ta litt notis av hende ogsaa. Han var ellers temmelig glemsom, merket hun, og skuffet trak hun sig tilbake. Det faldt hende vanskelig at svelge graatklumpen som blev større og større i halsen, og hun længtet efter hjemturen.

Astrid var forfærdelig søt mot hende, men saa underlig stikkende i de brune øinene og rasende overlegen. Da de sat paa det lange huskebrettet og hvilte efter ringkastingen, fortalte hun om alle de baller hun hadde været paa i løpet av vinteren, og hun lot dem tydelig forstaa at hun altid var den mest feirede.

Birgit hadde bare været borte etpar ganger. Tante Ulla likte ikke verdslige fornoielser vinteren efter konfirmationen, og faren saa helst at døtrene var hjemme. Hun kunde nok ikke snakke med om overtegnede dansekort eller om rasende skuffede kavalerer som kom for sent.

Efter aftens bad vertsfolket Birgit om at synge. Bedstemor hadde sagt at hun sang rigtig pent, og méd et bitte litet haab om at hun kanske paa denne maate kunde fordunkle Astrid stillet Birgit sig i døren til den store vildvinsdækkede veranda, færdig til at begynde.

De ældre sat i bekvemme stoler og saa med velvilje paa den slanke, hvitklædte unge pike. Litt blek29

var hun, av spænding, og stemmen skjalv en smule paa de første toner, men blev snart klar og fast. Hun sang en folkevise, en av de gamle kjendte:

«Til Østerland vil jeg fare ...»

I det sidste vers kom hun ut av det; hun hørte Astrids låve latter nede fra haven, og siden Bengt og Elsa som rigtignok hvisket, men meget muntert. Hun forsøkte tappert at synge helt ut, men stemmen hadde mistet sin klang.

Paa hjemveien trak bedstemor hende ømt ind til sig.

«Jeg tror jeg vet om en liten pike, som gjerne vil graate ut hos gamle bedstemor. Gjør det, du, Gita liten, saa skal du $e der kommer solskin efter taare-regn ogsaa.»

Birgits hode sank ned paa mormors fang og hun hulket bittert. Netop som den gamles kjølige, milde haand strøk hende over nakken hørte de Janssons stemme:

«Naa har vi da ialfald skabilkenet her foran os.»

«En bil,» ropte mormor, «stop Jansson, stop, saa vi kan komme ut.»

Men bilen var alt saa nær at hestene blev skræmt av larmen fra den, og satte avsted i vildt firsprang. Jansson holdt igjen alt han kunde. Mormor sat i dyp angst og Birgit likesaa. I en sving blev Elsa kastet av. Hun hadde syntes det var karslig ikke at holde sig fast, og nu laa hun der i grøften med et forstuvet haandledd. Like efter fik Jansson bugt med hestene, og Birgit hoppet av for at hjælpe søsteren.

Da Gita hjalp hende saa kjærlig og forisigtig, mens de gik frem til vognen, var der noget som smertet30

Elsa mere end den skadede haand. Og mens søsteren klædte hende av og la vandomslag paa, var Elsa tans og mismodig.

«Gjør det svært ondt, Hipp?» spurte Birgit.

«Nei, det er ikke farlig. Men Gita, kunde jeg faa lov at ligge inde hos dig i nat?»

«Det kan du nok.»

Elsa laa og var ræd for søsteren, varm og ulykkelig, fordi hun hadde latt sig forlede til at forraade hendes hemmelighet for Astrid. Hun hadde angret paa det med engang, og hun hadde tænkt at skrive til Astrid og si det

var bare tøv og spøk, men nu hadde hun ondt i den høire haanden, og forresten saa hadde det vel ikke hjulpet noget om hun hadde skrevet heller. For første gang hadde Elsa mødt en fristende magt, og gjort den bitre erfaring at et forhastet ord er som en dragesæd.

«Gita, jeg er isaa sint og lei paa mig selv.»

«For hvad da?» Birgit glattet hodeputen og kysset hende.

«Sæt dig her hos mig. Det er bedst du faar vite det straks.»

«Dette høres rent uhyggelig, lille Hipp.»

«Det er det ogsaa. Aa, Gita, da Astrid og jeg gik en tur i haven spurte hun mig ut, saa fint at jeg ikke vet hvordan det faldt sig, men før jeg fik sanset mig, hadde jeg sagt at jeg tilodde hun hadde ret i at du sværmet for Bengt Malm. Ham hadde hørt det, sa hun, og saa, — ja saa — var det akkurat som om jeg endelig maatte fortælle om de prospektkortene du hadde fa at fra ham, og at du gjemte paa dem.»

Birgit reiste sig heftig.

«Det er skammelig av dig, Elsa.»31

«Kan du ikke tilgi mig,» bad Elsa ynkelig.

Men Birgit var rent utav sig og svarte ikke engang. Hun la sig uten at isi godnat og graat sig isøvn. Ut paa natten vaaknet hun ved at Elsa stod ved siden av hendes seng og saa paa hende med store, rædde øine.

«Kan du ikke sove?» spurte hun stivt.

«Nei jeg er saa bedrøvet. Ingen kan hjælpe mig.»

«Gaa og læg dig, Elsa.»

«Gita, blir du aldrig blid paa mig igjen?»

Birgit satte sig op og saa sig om i sin mors værelse, hvor alt var lyst og fuldt av fred. Hun saa ogsaa paa den stakkars, nervøst skjælvende Elsa, og blev grepet av en træt medlidenhet. Som saa mange gange for, tænkte hun: «Aa om vi nu hadde hat mor, skulde hun nok ha kunnet hjælpe os.»

Og kanske det var fordi hun selv følte sig saa forlatt at hun trak søsteren ind til ;sig.

«Jovisst, Elsa.»

Efter en stunds samtale tuslet Elsa tilbake til sin egen seng. Men en halv times tid efterpaa spurte hun:

«Sover du, Gita?»

«Nei, ikke endnu.»

«Jeg ligger og tænker paa at det kanske var galt du ikke hadde mors halsbaand paa dig idag.»

«Tror du det?»

Birgit hørtes mismodig, men Elsas ord om hals-baandet som talisman vækket ialfald et nyt haab og med det sovnet hun. Elsa sovnet ogsaa og drømte at hun blev overkjørt av en bil, og at Astrid stod og lo av hende og sa at hun — Astrid — aldrig vilde læ nogen kjøre over sig.III.

EN MERKELIG VISIT

Elsas haand blev bra igjen paa etpar dager, men forholdet mellem hende og Birgit vilde ikke bli saa godt og trygt som før. Birgit anstrengte sig for at være høimodig, men det saaret hende dypt at søsteren hadde forraadt hendes hemmelighet, og Elsa paa sin side angret vistnok paa sin løsmundethet, men hun kunde ikke gjøre noget for at Astrid fremdeles var og blev hendes store kjærlighet. Bare hun tænkte paa hende, blev hun varm om hjertet, og Elsa som før glad og tilfreds med alle hadde gaat omkring blandt veninderne, sværmet nu som en liten tosse for Astrid. At hun ikke fik medhold hverken hos mormor eller Birgit lot bare til at øke hendes tilbedende

hengivenhet. Hun indrømmet at Astrid kanske hadde været for nysgjerrig og spørresyk, men hadde straks det forsvar paa rede haand at Birgit saa saa forfærdelig bedrøvelig ut, at det ikke var det mindste rart om Astrid gjettet hvor skoen trykket.

Barbro og Gutungen var upaavirket av søstrenes grætne stemning. Bab gik og fotograferte likt og ulikt. Hun sværmet for illustrerte fortællinger, og hadde skrevet begyndelsen til mindst et dusin.

Hun hadde ogsaa planlagt et større dagboksopus, hvori der foreløbig for det meste var forhaabningsfulde33

rene sider, endda der paa første side tydelig var angit: «Dette verk begynder jeg i mit tolvte aar, og jeg vil dag for dag samle mit livs erfaringer i det, likesom den flittige bi samler honning til kaken, som skal smake mennesket og være det til stor nytte.»

Paa næste side fulgte følgende slurvede notis:

«Spiste formeget stikkelsbærkart igaar. Amerikansk olje er vond, i kaffe ogsaa.»

Senere lot det ikke til at Barbro hadde nogen merkelige livserfaringer paa en stund ialfald, men dagen efter kjøreturen skrev hun:

«Igaar løp mormors hester løpsk for en bil, men bare Hipp falt ut og vrikket haanden, saa hun er grætten paa mig, og gir mig altfor vanskelige regnestykker, men mormor og Gita fait ikke av, endda Gita ogsaa er grætten, og Jansson sier det kunne gaat meget værre, og at hestene blev endda meget ræddere fordi mormor skrek end for bilen, men det kunne ikke mormor for som aldrig har løpet løpsk før.»

Elsa fik tilfældigvis se søsterens «dagboksverk», og spurte skarpt:

«Hvordan staver du «faldt», Bab?»

Bab stavet freidig ivei:

«F—a—1—t.»

«Da maatte det jo komme av «at fale» — hvad er det «at fale», Bab, har du beriket sproget med et nyt verbum?»

«Tror du du er vittig, Hipp?»

Elsa lo godmodig.

«Nei du sier jo jeg er grætten, men du skal huske paa at der ikke er noget verbum som heter «at fale» og følgelig heller ikke noget som skrives f-a-l-t. Og

3 — Naar katten er borte.34

hvad har du lært om «kunne» med to n'er og «kunde» med n-d?»

Barbro hoppet op paa bordet og sat og slængte med benene.

«Jeg, Barbro Berting, er ikke kar om at huske paa at vi skriver «kunne» med to n'er i infinitiv og «kunde» med nd i imperfektum.»

Gutungen var nu rigtig hjemme tilgaards og hadde hele dagen besat, og det var bare saavidt man fili se ugagnskraaken ved maaltidene, altid svart og altid straalende glad. Den ivrige kanalbygger hadde fundet at det var endnu morsommere med løpegraver, og kanalerne blev ombygget. Aina hadde set en Røde Kors-løpegrav og det lykkedes hende til og med at interessere Barbro for arbeidet, saa de begge nærmest saa ut som kloakrensere, men det var et imponerende foretagende, og smaapikene blev ikke trætte, skjønt løpegraven delvis raset ut hver eneste dag. De anla et større pro-vianteringsdepot, og skaffet sig til og med .saarede! Tre smaa husmandsbarn blev omhyggelig forbundet og lagt paa sykesenger av friskt græs. Først var ofrene nærmest forbauset og stumme, men da de hadde ligget en stund og den ene fik ordre til at gape fordi han skulde pensles i halsen med et græsstraa som kilte meget ubehagelig, og den anden meget alvorlig fik sig forevist en stor sten — en kule — som den flinke sykepleierske netop hadde faat ut av hans «aldeles istykker skutte» skulder, flygtet de begge

ilskrikende av rædsel. Den tredje stappet først lommerne fulde av kaker og sukkertøi, saa sprang han ogsaa.

Men Elsa lovet at naar løpegraven blev ordentlig færdig, skulde hun være saa istykkerskutt som de bare vilde ha hende en hel eftermiddag. Barbro sydde sig35

straks et armbind med et rødt kors paa, og mormor lovet hende en sort kjole.

Mormor fandt det betydelig lettere at komme tilrette med de smaa end med de store smaapiker. Hun hadde naadd den alder da man bedre husker sin barndom end sin ungdom med dens vekslende aprilstemninger. Dog vilde hun saa gjerne hjælpe dem alle fire, og især tænkte hun paa Birgit som gik og kjæmpet med sine første store skuffelser. Mormor undret sig paa om him skulde komme frem med de ældres trøst, at sorgen snart gaar over for slik en liten ung pike, men saa syntes hun det vilde være som at lægge en grov kappe over Gitas fine skuldre. Hun fordoblet sin ømhet isteden, og fandt paa glade overraskelser.

En eftermiddag hadde Birgit tat frem mors tørre blomster og sat og drømte over dem oppe i sit kjølige taarnværelse, hvor vinden som et kjærtegn løftet paa de hvite musselmsgardiner. Hun pustet tankernes og fantasiens liv ind i de brune krøllede rosenblade, mens hun forsigtig la frem de raslende buketter.

Døren fløi op, Elsa stod paa terskelen.

«Skynd dig ned, Gita, der er kommet fremmede.»

«Hvem da?»

«Det sier jeg ikke.»

Birgit rødmet sterkt.

«Gaa du, jeg kommer straks.»

Hun gik frem til morens lille hvitlakerte sekretær, aapnet klaffen og en liten, smal skuf hvor hun har sine faa smykker. Nølende tok hun op halsbaandet.

«Maman min,» hvisket hun, «du forstaar nok din lille pike.»

Hun tok halsbaandet paa, men under kjolen, og løp med bankende hjerte nedover trappen. Hun hørte36

stemmer i salonen, som hun syntes hun skulde kjende, men da hun kom ind, saa hun to fremmede studenter og en høi, ung dame med haaret ned over kinderne, en stor dristig hat paa en elegant frisyre, slør og tyk fjærboa om halsen.

Den ene av studenterne, som hadde knæbukser, var tyk og rødmusset — og den anden — ja, den anden? — Vistnok hadde han smaa, pene mustascher og en temmelig mørk skjegbund omkring den fine ansigts-oval, men — men —. Birgit stirret mistroisk ind i et par brune øine som paa engang var skjelmske og skarpe.

Studenten bukket dypt.

«Kanske frøkenen vil være saa venlig at presentere mig?» vendte han sig til Elsa, men Elsa er færdig til at kvæles av latter og kan ikke faa et ord frem. Da sa damen med boaen — him talte skrækkelig i næsen og læspet: «Faar jeg lov at presentere mig som tilkommende operasangerinde — mit navn er Philomela Chanson.»

Mormor førte lommetørklædet over munden. Elsa bare lo, men Birgit kunde ikke rigtig ta del i munterheten. Hun saa fra den ene til den anden. Nu faldt den lille tykke studenten ind:

«Frøken Chanson er nysgjerrig efter at høre Dem synge, frøken. Derfor har min bror kandidat Stutt, og jeg — Stutt junior til tjeneste — tat hende med hit.»

«Marta,» utbrøt Birgit, «og Astrid!» Hun vendte sig til den anden student.

«Jeg har ikke den ære at bli gjenkjendt,» knikset Philomela Chanson.

«Jo,» sa Birgit forlegent og sagte, «men jeg hadde ikke trodd — —»37

Monmor avbrøt. Hun forstod at Birgit ikke likte Bengt Malms forklædning, men det maatte hun ikke vise. «Ja,» sier hun, «nu faar jeg vel be herrerne Stutt og frøken Chanson at ta tiltakke med en kop kaffe.» Hun nikket til Birgit og strøk hende over kindet. «Vi faar da vise at vi ikke er rent overvældet av saa uventede og fine fremmede.»

Astrid, alias kandidat Stutt, var overmaade galant mot den henrykte Elsa, bød hende armen, da de spaserte i parken, dekorerte hende med blomster og var saa komisk at Elsas latter lød ustanselig.

Stutt junior lot sig villig hverve til tjeneste i løpegraven som saaret kriger og Bab og gutungen kappedes om at forbinde og traktere ham. Det var en lekekamerat for dem, og da krigeren, som sparket værre end en gutteklasse i en svømmetime, under massagen virkelig fik det til at sprænge sine knæbukser paa et yderst vanskelig sted hvor de allerede paa forhaand sat saa spændt som over en halv globus, da blev det saa lystig i løpegraven at det hørtes paa lang lei.

Birgit prøvet tappert at late som det moret hende, men hun saa saa søt og ulykkelig ut at Bengt spurte rent ut om hun syntes han var «toskete».

Da var de kommet ind i en sidegang, den som førte til deres egen grotte. Hun hadde ikke villet gaa dit nu mens han var slik paaklædt; men han hadde tat ledelsen.

«Jeg forstaar mig nok ikke videre paa at klæ sig ut,» stammet Birgit, «det er bare — saa dumt.»

«Jeg var dum, jeg ogsaa, sidst vi traf hverandre, Gita.»

«Hvordan det?»

«Gutagtig og rent korket, det var jeg.»38

«Hvorfor det?»

«Jasaa, nu er vi ved vor grotte.» Han rakte en kraftig mandshaand frem av blondebruset. «Netop her skal du tilgi mig at jeg opførte mig saa tarvelig forleden aften. Jeg vilde jo ha dig til at vise at du ikke hadde glemt mig. Jeg vilde skryte av det overfor Astrid som bare leker med en.»

«Men, Bengt, du bryr dig jo ordentlig om hende?»

«Nei, det gjør jeg ikke. Kanske jeg gjorde det en stund, men det er over nu ialfald. Jeg bryr mig hundre gange mere om dig end om hende.»

Astrid og Elsa dukket op i det samme, og Birgit sprang mot dem, forlegen og rødmende. Øinene straalte, og nu faldt det hende ikke det mindste vanskelig at spøke og passiare som de andre, men rigtig fornøiet blev hun ikke med den feiende frøken Chanson, og da Bengt sa godnat, spurte hun litt forstemt:

«Skal dere klæ dere ut paa tantes fødselsdag ogsaa?»

«Nei,» lo Bengt, «da vil jeg helst være kavaler, for da skal vi danse. Første one-step og første boston med dig, Gita.»IV.

DRØMMESILDEN

Fødselsdagsselskapet paa Uppslätt blev en straalende mindedag for alle søstrene Berting. Barbro hadde skrevet vers — meget beskedne vers — men hun saa kjæk og glad ut, da hun læste dem op før tablaaerne, som forestillet scener av majorinde Hedenskogs liv.

Gutungen blev venner med de andre gutterne, og denne trio holdt paa at forstyrre hele festglæden, da de under sin lek oppe paa loftet tok husets yngste søn tilfange og laaste ham ind i en tom kuffert, hvorefter de i seiersrusen kastet nøkkelen ned i en tak-rende. Fangen hylte og hamret paa lokket, som heldigvis var temmelig utæt, og ved et rent tilfælde kom en av de store ham til undsætning. Blaa i ansigtet av mangel paa luft blev han halet frem.

Aina følte sig litt studslig tilmote en liten stund efterpaa, men kom sig igjen næsten hurtigere end kuffertfangen,

og de var snart i ivrig raadslagning om mere «moro». Det blev besluttet at de skulde se hvem kunde klatre høiest op i et gammelt epletræ, og da det viste sig at være Aina, blev gutterne grepet av ber-serkerraseri og bombarderte hende med stikkelsbær-kart, saa hun næsten ikke kunde komme ned igjen.

I erindringen var dette heller ikke kjedelig. Alle søstrene var enige om at de aldrig hadde hat det saa40

morsomt. Else forelsket sig om mulig endda varmere i Astrid, og hang i armen paa hende baade naar hun koketterte med herrerne, og naar det stundimellem behaget hende at være vertinde for damerne.

Paa hjemveien sang hun venindens pris i høie toner, men mormor sa advarende:

«Jeg tror ikke du skulde fæste dig altfor meget ved Astrid, Elsa liten. Hun er meget søt, men noksaa overfladisk og forfængelig. Og jeg er ikke saa ganske sikker paa om hjertet er ærlig og godt. Det opholdet i Stockholm har forandret hende saa svært at jeg neppe kjender hende igjen.»

«Du forhyr mig vel ikke at være sammen med hende, mormor?»

Nei, det gjorde i klie mormor. Hun stolte paa Elsas rene sind, og tænkte desuten at det kunde være nyttig for hende at faa litt erfaring. Naturligvis vilde mormor altid være paa vagt og skjerme barnet, men da Hedenskogs var hendes nærmeste og mest fortrolige omgang, vilde hun ikke bryte med dem heller.

Mindet om fødselsdagen var herlig nok, men det bleknet litt for St. Hansaften. Ungdommen fra Upp-slätt og prestegaarden kom til Floda for at hjælpe til med at klæ maistangen. Prestegaardssmaapikernes ansigter saa ut som hveteboller, og næsen var bare en ubetydelig forhøining. Men om de ikke var meget for øiet, saa var de snilde og tjenestvillige baade sig imellem og mot andre. De sa aldrig du, ikke til hverandre engang, men altid navnet: «Vil Esther række mig kornblomstkransen?» — «Vær saa god, Ruth.»

Floda hadde faat en gjest til. Det var en ung pike, og mormor hadde talt til Birgit om hende.

«Gerda Vinge er en fattig pike,» fortalte hun, «hen-41

des far har mistet hele sin formue. Og hun kan bare huske den sørgelige tiden efter og under krachet. Nu sitter faren paa et kontor, og endda Gerda bare er seksten aar, maa hun tjene sit brød ved at hjælpe moren med linsøm hjemme. Hjemmet er bare rester av rigdom og luksus, og ingenting av det som blir utslitt, blir nogen gang fornyet. Gerda trænger saa altfor vel at være paa landet litt, og jeg var jo sikker paa, at min lille Gita vilde gjøre alt for at faa hende til at trives.»

Det lovet Gita, varmt interessert. Men det var ikke let at faa Gerda Vinge nogenlunde meddelsom. Hun hadde store, mørke øine i et gulblekt ansigt, en lav, ræd stemme, og bevæget sig stilfærdig, men litt tungt.

Ikke kunde de snakke med hende om skolen. Hun hadde bare læst privat med forældrene og en gammel tante. Heller ikke kunde man fortælle om skøitefester og anden sport. Hun kunde hverken svømme eller løpe paa skøiter.

Det var nu blit saa varmt at de var begyndt at bade, og den første dag Gerda var kommet til Floda, forberedte de sig til en rigtig «sjøgang» som Barbro kaldte det. Men Gerda vilde ikke være med, hun bare rystet paa hodet.

«Jovisst maa du være med, barnet mit,» sa mormor venlig, «det er saa styrkende med saltvandsbad.»

«Ja, og vi har et ordentlig springbret som vi kan hoppe ut fra,» oplyste Barbro, «det er dypt paa den ene siden og grundt paa den anden. Vi kan svømme allesammen og skal snart faa lært dig det ogsaa.»

Men Gerda vilde ikke. Hun saa rent skræmt ut.

«Bare vær med os da,» bad Birgit opmuntrende, «vi skal ikke overtale dig til at gaa uti.»42

Saaledes kom det sig at Gerda virkelig blev med den glade skare og vovet sig ut i vandet en liten tur til og med. Birgit saa hvor magert og daarlig hendes legeme var, og alt det ømme og varme i hendes natur blev vækket for stakkars Gerda Vinge. Det faldt ikke nogen av Bertingssmaapikerne ind at le av Gerdas forsigtige skridt utover, men Gutungen hadde sin store nød med at styre sin lyst til at spænde ben for hende saa hun kunde faat sig en

ordentlig dukkert.

Da de bandt kranser, var Gerda til stor hjælp. Mens de andre fløi omkring som forstyrrede høner og snakket og lo og ropte, sat hun stille ved det store bord, paa hvis skive den vældige blomsterkrans bugtet sig som en ny lindorm, saa hurtig vokset den, endda det igrunden bare var prestegaardssmaapikerne og Gerda, som arbeidet paa den. Frøken Kroll bandt buketter til at sætte i den. Bengt og hans elever hugget grønt og slæpte det ind og paastod at piker var tyve gange mere dovne end gutter. Astrid og Elsa sat bare og hvisket og fniste; da var Birgit og Barbro meget flittigere. «Men, nei om dere sliter som vi,» sa Bengt og lo.

Marta og Aina var ikke til at rikke fra kroketpladsen; de holdt paa med et meget hidsig parti, og da begge var røvere, jaget de hinanden energisk fra pinden. Endelig vandt Aina, og Marta blev saa ærgerlig at hun slog efter hende med køllen og skrek: «Det var fusk.»

«Nei, det var det ikke, det, du,» skrek Gutungen igjen og lot sin kølle hvine gjennem luften som en stridsøkse.

«Joho, du jukset, din lille lumpning.»

«Det har du gjort mange gange, og lagt dig i stilling med juks.»43

«Vogt dig naa, din fuskerunge, ellers skal jeg lære dig.»

Marta vilde nok ikke ta imot slikt som dette av en forberedelsesunge, og det hadde visst endt med haand-gripeligheter, om ikke mormor hadde ropt dem ind til saft og kaker.

Astrid hadde set litt paa Gerdas falmede bomuldskjole, og sidenefter ikke tat nogen notis av hende, og Gerda var selv altfor genert til at nærme sig hende.

St. Hansaften oprandt straalende, og like straalende var Bab, da hun straks efter frokosten kom ut paa verandaen hvor mormor og ungdommen var samlet og ventet paa posten. Bab hadde bedt om at faa lov til at ta væsken, naar Jansson leverte den i kjøkkenet.

«Her er væsken, bedstemor,» ropte hun, «men efter-paa maa alle mand komme og hjælpe mig; for paa kjøkkenbordet ligger der haugevis av pakker. Det er rent som det skulde være jul.»

Med et frydeskrik styrtet søstrene ut, men Gerda tok et krampagtig haardt tak om verandastolpen.

Mormor saa saa inderlig godt og venlig paa sin lille protegée.'

«Du skulde ha sprunget med, lille Gerda, kanske der er en midtsouimersgave til dig ogsaa.»

«Nei, tante. Jeg fik brev fra mama igaar.»

«Gaa allikevel, du, barnet mit, jeg har en anelse om at du ikke skal gaa forgjæves.»

Gerda saa op med taarer i de mørke øine.

«Vi har likke raad til midtsommersgaver hjemme hos os,» sa hun sagte.

I det samme kom de andre stormende ut igjen med armene fulde av æsker og pakker.

«Her er no' til dig, Gerda. Skynd dig og ta det,44

i

ellers mister jeg hele stasen,» lo Elsa, og i næste sekund braket ganske rigtig det meste av det hun bar, i gulvet. Hun bar for smaasøstrene ogsaa. Faren hadde været usedvanlig gavmild. Han hadde tænkt paa sine smaapiker baade med morsomme og nyttige presenter, og desuten med masser av bonbons, chokolade og kandiserte frugter. Glæden stod høit i taket, med jubelhvin og beundringsrop. Mormor maatte se paa alting og smake paa alt det gode.

«Gerda skal ogsaa ha; hvor er Gerda?» ropte søstrene om hverandre. «Gerda,» skrek Gutungen, som allerede hadde sat paa sig en av sine presenter, en nydelig silkelue med slængedusk.

Gerda viste sig endelig med en stor æske trykket tæt ind til sig. «Hun saa ut som om hun var illumineret indvendig,» sa Barbro bestandig senere, naar hun fortalte om det. Nu gik hun like hen til mormor:

«Tak, søte, snilde tante. Jeg hadde aldrig trodd jeg nogensinde kunde faa no' saa vakkert.»

«Det var hyggelig, du er fornøiet barnet mit,» nikket mormor glad. «Det er saa let for en gammel kone at ta feil av ungdommens smak.»

Birgit og Gerda delte værelse etpar nætter til St. Hansfesten var over, for hele Uppslättungdommen og endnu nogen flere skulde bli natten over, og da de klædte sig til dansen, fik Birgit se hvad der var i Gerdas hemmelighetsfulde kjæmpe-æske. Det var den mest fortryllende lyserøde voilekjole, med strømper og sko til, og en nydelig blondehat. Og der var desuten en kjole av hvitt frottértøi med høirødt silkeskjerf.

Birgit var næsten like saa henrykt som Gerda. Hun omfavnet hende straalende.

«Nei, saa morsomt, Gerda! Du kommer til at ta dig45

storartet ut i de kjolerne. Du blir den søteste av os allesammen.» «Nei ingen kan bli penere end du selv, Birgit, det er en avgjort sak.»

Birgit stod foran speilet og greiet baaret; det laa som gylden silke om hende.

«Astrid er saa meget stiligere,» sa hun sagte.

«Du — er ikke Astrid slem?» '

«Jeg vet ikke. Hun vil være den første og fornemste, og det kunde hun gjerne for mig, om hun bare ikke —», Birgit blev blussende rød. Saa la hun til svært lavmælt: «Der er én som jeg liker forfærdelig godt, ser du, som hun koketterer med.»

«Men han bryr sig bare om dig,» erklærte Gerda med overbevisning.

«Er du sikker paa det?»

«Aldeles.»

«Aa, Gerda, saa søt som du er! Vi to skal være gode veninder og ikke ha nogen hemmeligheter for hverandre!» Birgit slog armene haardt om Gerdas hals og kysset hende. «Du kan ikke bli min allerbedste veninde, for det er Karin Roswall, men den næst bedste skal du være. Hvem er din allerbedste?»

«Jeg har ingen. Mama og jeg snakker om hvordan vi skal faa alting til at gaa og strække til og slikt noget. Vi er saa fattige, ser du, Birgit. Jeg har ikke hat tid til at leke bort en hel dag helt siden jeg var liten, før nu. Armene mine og ryggen verker bestandig baade naar jeg sover, og naar jeg vaakner, og jeg har saa ofte ondt i hodet. Men her er det jo som at være i paradis. Tante og dere andre er saa forfærdelig snilde.»

«Jeg skal bé far om at du kan komme og besøke os til vinteren, Gerda, saa kan du hvile dig litt igjen.46

Men det er ikke fuldt saa paradisisk hjemme hos os som her. Der Irar vi tante Ulla, ser du.»

«Er hun saa streng, da?»

«Ja, hun ka a v sere hyggelig; men for det meste er hun bare gnaal og misfornøielse. Æsjamig, jeg vil ikke bli gammel jomfru. Vil du?»

«Jeg vilde allerhelst blit kunstnerinde, saa jeg kunde male, men det lean jeg ikke, endda jeg er saa rasende glad i at tegne og male, og da bryr jeg mig ikke om hvad jeg blir, kre jeg kan hjælpe papa og mama, naar de blir gainile.»

Birgit flettet haaret i taushet. Det forekom hende saa underlig a^t en ung pike som neppe var voksen endnu, tænkte jaaa at hjælpe sine forældre. Det maatte være ordentlig rødt at være fattig.

Et litet henjcrykt rop fra Gerda fik hende til at vende sig. Der stod iinn alt, færdig i sin lyserøde St. Hans-

aftensdragt, ,sa_a fin og slank som en søt liten elver-pike.

«Se dig i sgwlet, Gerda.»

Gerda adlod og rodmet av glæde. Med et tilfreds litet suk, sa ht-ua:

«Iaften vil jeg forsøke bare at more mig.»

«Forsøke?»

«Ja, jeg tænkei saa meget paa dem hjemme, forstaar du.»

Nei, det forsto d ikke Birgit rigtig, men him lovet sig selv at h-xin s-kulde gjøre alt for at Gerda skulde faa en morsom St Hansaften. Hun skulde be Bengt danse med heile,, om han ikke gjorde det av sig selv, og hun kund e nok gi en liten puff til kavalererne fra prestegaardeii». øgs.aa. Der skulde bli nok herrer, mor-47

mor hadde invitert studenten fra Ødevi og to gymnasiaster fra Brotorp.

Da Birgit skulde til at ta paa sig mors halsbaand, som sidste haand paa pynten, blev hun staaende med det i haanden et øieblik. Hendes lyseblaa tyllskjoie klædte hende saa godt. Hun kunde se at hun fordunklet Gerda aldeles, og haabet inderst inde at hun ogsaa skulde overstraale Astrid. «Aa ja, men bare i Bengts øine,» la hun til med sin trofaste ærlighet. Hendes myke fingre gled henover halsbaandet og pludselig la hun det om Gerdas hals.

«Dette skal du laane iaften, Gerda. Det er et lykke-smykke som har været mors. Du maa faa det morsomt, naar du har det paa.»

«Nei — nei — men Birgit!» «Sesaa, nu gaar vi. Jeg skal plukke nogen hvite roser og sætte i beltet. De første roserne er sprunget ut i nat.»

«Du er en engel, Birgit.»

Gerdas tonefald var skjælvende varmt og lykkelig. Hun hadde netop staat og tænkt paa at det eneste som manglet hende for at bli akkurat lik Askepot paa slotsballet, saan som hun hadde set hende paa et billede, det var perlehalsbaandet. Rigtignok var hun ikke saa pen som eventyrprinsessen, men det var nærmest farverne i dragten Gerda tænkte paa.

Dansen om maistangen gaar med liv og lyst. Der gnides paa violiner, og haandklaveret trakteres av selveste husjomfruen, der holder det paa sine bastante knær, som om det var et barn hun skulde bysse for. Barbros fotografiapparat er stadig i virksomhet. Hun samler paa «minder for livet», og er saa ivrig at hun eksponerer samme plate to gange, saa minderne ved fremkaldelsen viser sig temmelig taakede.48

Gutungen er i sit allerværste skøierhumør, og finder blandt andet paa, ved hjælp av sikkerhetsnaaler at fæste Jansson som er en indgrodd gammel pepper-svend sammen med den unge knibske stuepiken. De sliter hver paa sin kant, røde og sinte, og tilskuerne holder paa at gaa til av bare latter. Saa kommer Elsa farende. Hun mistænker søsteren og roper paa hende, men Gutungen sitter inde i en klynge busker, saa stille som en mus og ser paa Jansson som rykker og sliter ærgerlig og forsigtig paa en gang, og paa Augusta som svinger baade sig selv og ham rundt, og rundt igjen.

«Gaa deres vei, hører dere, Jansson.» «Gaa selv, om dere kan, Augusta!»

Endelig finder Elsa naalene, og munterheten lægger sig litt, men faar ny fart, da Hønse-Kristin flakser frem med et par vinger paa ryggen. Hun hadde netop drukket sin tredie kop, og var fordypet i en alvorlig samtale om italienere og orpington'er da Aina passet paa. Da Kristin siden rugget omkring med flagrende papirvinger, som gled længere og længere nedover ryggen, hørtes der en næsvis kakling fra syrinhækken.

Denne gang skred mormor ind, og Gutungen blev nødt til at indskrænke sin opfindelsesevne til eksperimenter av anden natur, dog ikke før hun fik skjøvet undav en kurvstol som Astrid netop skulde synke velbehagelig ned i. Astrid satte sig isteden betydelig lavere med et ordentlig dump, og blev saa opbragt at hun uten betænkning gav Aina en smeldende ørefik.

«For en utækkelig unge,» sa hun til Bengt, som hun hadde danset med. «Jeg synes alle Ber tings er meget uopdragne.»

«De er kjække og livlige.»49

«Ja da, men svært for sig.» «Ikke de to ældste.»

«Aa, det er greit nok at du maa forsvare din gamle flamme. Du, Bengt, er det et 'hemmelig tegn med de hvite roserne baade du og him har paa?»

«Nei, jeg bad Gita om en rose og fik dem.»

«Og hvtis nu jeg bér dig om den, saa faar jeg den ikke. Derfor tar jeg den.» Astrid rykket leende blomsten ut av hans knaphul og fæstet den i sit haar. Hun taalte ikke at Birgit skulde kunne tro hun kom først i nogen mands tanker. Astrid hadde været en feiret skjønhet hele vinteren og vilde at alle skulde kappes om hendes gunst. Men stakkars lille Birgit blev rent blek, da Astrid triumferende gik imot hende.

«Hvordan sitter blomsten min i haaret, Birgit? Jeg har netop faat den av Bengt, og jeg gidder ikke gaa ind og speile mig. Klær den mig?»

«Har du faat den av Bengt?» «Ja, hører du vel. Var det no' ekstra med den?»

«Nei,» svarte Birgit, men rev sin egen hvite rose ut av beltet, og gik langt ned i parken for at graate i fred.

Astrid foreslog for Elsa at de klokken tolv om natten skulde spise hver sin salte sild, for at de i drømme skulde rope paa sin tilkommende mand og be ham om vand.

«Nei, det er da bare dumt tøv,» sa Elsa, «og jeg bryr mig ikke en dødt om gutter. Jeg synes ikke en doktor skal gifte sig.» 1

«Du kan ialfald love ikke at snakke om at jeg har gjort det?»

«Ikke en lyd.»

Elsa var ikke videre interesseret i eksperimentet, men da alle var gaat hver til sit, og Astrid med hem-

4 — Naar katten er borte.50

melighetsfuld mine tok frem sin drømmesild, stod hun ialfald ved siden av hénde som opmuntrende tilskuer under maaltidet.

«Det maa smake deilig,» sa hun med en grimase.

«Ræd-somt,» — Astrid svelget gysende en raa silde-bete.

«Æsj — at du gidder!»

Men den fine Astrid taalte baade sildelugt og salt-, smak og krøp i seng for at vente paa skjæbnen.

To timer efter vaaknet Elsa av et gjennemtræn-gende skrik, og hørte det klirret av istykkerslaat glas. Hun för op, lysvaaken, og stemte først rent mekanisk med i skriket, men da hun traakket i noget koldt og vaatt, blev hun klarere i tankerne.

«Gi mig vand,» bylte Astrid, «jeg brænder op av tørst. Vand!»

Elsa vilde netop til at si at hun hadde hele karaffelen ved sengen, da hun fik se at den laa i smaabeter paa gulvet og at dens indhold randt nedover Astrids seng og utover gulvet i en bred elv.

«Vent, til jeg faar hentet no til dig,» sa hun deltagende og skyndte sig ut.

«Gaa stille,» formanet Astrid jamrende. I øieblikket hadde hun aldeles glemt sin tilkommende og angret bittert paa at hun hadde vovet sig paa drømmesilden. At hun i tusmørket hadde kommet til at velte karaffelen gjorde hun sig ingen bebreidelser for. Astrid regnet det aldrig saa nøie med andres saker.

Birgit og Gerda laa endnu og passiarte, da Elsa forsigtig kom listende for at faa laane deres vandkaraffel. Birgit hadde faat trøst av sin lille nye veninde, som desuten hadde betrodd hende at hun, Gerda, hadde hat det guddommelig morsomt den aften. Gerda hadde51

aldrig fortalt saa let og aldrig ledd saa sorgløst som-denne lyse St. Hansnat.

Ved Elsas uventede indtrædelse reiste de sig begge i sengene.

«Er du syk?» spurte Gita.

Elsa, som hadde beregnet at de to skulde sove, blev meget forlegen og stammet:

«Nei, men jeg blev saa tørst, og vor vandkaraffel gik istykker.»

«Ja, kjære dig, vi drak op alt vandet her, før vi la os, saa du maa nok gaa med uforrettet sak,» sa Gerda og holdt den tomme karaffel op mot hende.

«Hvad skal jeg gjøre da? Jeg maa ha vand.»

«Var det Astrid og dig som skrek saa fælt nu netop?» spurte Birgit, «jeg trodde først det var ugleskrik, hvad var det dere gjorde?»

«Det var vandet, som randt ut,» svarte Elsa undvi-kende, «godnat med dere, da, naar dere ikke har no* vand.»

«Elsa,» ropte Birgit pludselig, fuld av latter, «har dere spist drømmesild?»

«Du tror vel ikke at jeg er saa idiotisk?»

Elsa smat ut for at undgaa fierie spørsmaal, men hun var litt skamfuld paa Astrids vegne, for det var jo temmelig fjollet av Astrid at spise sig syk paa salt sild for at drømme om — sludder---

Elsa trasket beslutsomt ned over den kolde stentrap og ind i den store riddersal, der blev brukt til spisestue. Der fandt him endelig vand, og vendte tilbake til den stønnende Astrid som tømte det ene glas efter det andet uten at kunne slukke sin tørst.

Hele St. Hansdag var hun saa daarlig at hun maatte holde sengen. Gjennem vinduet hørte hun de andres52

muntre stemmer. De lot til at ha det svært morsomt, og savnet neppe hende. Elsa kom farende op engang imellem og sat en stund hos hende, men Astrid var grætten og bet hende av istedenfor at vise sig taknemlig. Hun ventet forgjæves paa Bengt.y.

ET EVENTYR I SKOGEN

Brevskrivning laa aldeles ikke for søstrene Berting. Især var den ukentlige pligtepistel til tante Ulla svært anstrengende. I begyndelsen trak de lod om hvem skulde skrive ukens rapport — med egenhændige hilsener og underskrifter av de andre tilslut — men fandt siden at det var likesaa greit at ta det efter tur. Aina slåp dog, fordi hun baade skrev daarlige og slurvete breve.

Det falder av sig selv, at tante Ullas brever var fulde av formaninger og ængstelser for alt det som muligens kunde hænde smaapikerne, naar hun ikke passet paa, og Birgit gjorde sit bedste for at berolige hende. Elsa prøvet ogsaa at gi tante «en nerveberoligende dosis», men Barbro lovet paa at naar hendes tur kom, skulde der bli en anden slags brev.

En varm og vakker torsdags morgen slog hun sig, efter mange paamindelser fra Birgit, ned i åbnelyst-huset. Foruten de nødvendige skrivesaker hadde hun et smukt lager av hjemmelavet drops, kaker og saft.

«Aldeles idealt, om det ikke var saa ækkelt,» erklærte Barbro.

Pennen dinglet i haanden og papiret fik rikelig av smaa blækflekker, men pludselig husket hun paa at hun jo skulde skrive et brev som skulde faa tante Ulla54

til at steile, og da blev der liv i det lille solbrændte ansigt, og smilehullerne i kinderne blev mistænkelig dype.

«Floda 2den juli»

begynder hun meget ordentlig oppe i høire hjørne, og derefter et par linjer nedenfor:

«Kjære tante Ulla,

Tusend tak for dit sidste brev. Du spurte om vi ofte falt» — (Barbro sat og funderte over det sidste ordet, strøk tilslut over det og skrev «faldt») — i vandet, var det ikke saa, tante? Tænk at det gjør vi hver eneste dag, og ingen kommer og hjælper os op igjen, endda vi har ligget i sjøen optil en hel time. Men det er græsselig moro. Og saa spør du om vi er ordentlige. Jada, vi har ikke kastet bort mere end en 5—6 lomme-tørklær, og jeg har bare revet istykker to-tre kjoler, og Gutungen likesaa mange, og Elsa ser ut som en neger i ansigtet fra morgen til aften. Tror du kjære tante, at det kan være fordi hun ikke vasker sig? For hun er akkurat likedan paa hænderne.»

Barbro syntes selv dette var rigtig vittig, og i fuld forvisning om at Aina og Elsa vilde billige brevet, fortsatte htm uten stans:

«Du behøver ikke være ræd for at vi spiser upassende meget, for vi har aldrig forsynet os mere end fire gange av desserten. Hipp prøvde engang at ta fem gange, men den gik ikke, saa hun gjør det ikke om igjen. Og vi er saa græsselig høflige at vi springer lange veier efter de fremmedes vogner, og hænger bak-paa og dingler mens sitøvet staar i en sky om os. Og naar vi er buden bort, og det hænder ofte, saa neier vi dypt og sier tak til alting. Og en dag neiet Gutungen55

saa dypt at hun satte sig i bakken. Gita er forfærdelig avholdt og kommer sikkert hjem med mindst to kjærester, og Elsa har faat en veninde, som er en utækkelig, koket tingest, og hun blir nok snart likedan.

Gutungen kan staa paa hodet i husken, mens den gaar, og jeg dukker saa de ikke ser spor av mig og tror jeg er druknet, saa vi opfører os saa udmerket og alting gaar saa godt at du, kjære tante, ikke behøver at ængste dig for vor opførsel paa nogen maate.

Din hengivne

Barbro.

I det samme hun var færdig, kom Elsa og Birgit over gaardspladsen. De skulde hente de andre for at gaa og bade. Det var nu blit en fast skik at de møtte Hedenskogs og prestegaardssmaapikerne nede ved stranden og badet sammen med dem.

Barbro ropte til dem: «Skal dere hilse tante? Jeg er færdig med brevet.»

Birgit tok op brevet og læste det opmerksomt igjennem. Men hun saa ikke videre fornøiet ut.

«Nei vet du hvad, Barbro! Sender vi dette, har vi tante Ulla her iovermorgen. Hvordan kan du falde paa at skrive slikt væv?»

Barbro bet fornærmet i penneskaftet. Hun visste at hun hadde et lysere hode end sin ældre søster og var støtt over kritikken.

«Jeg kan ikke skrive anderledes,» sa hun mut, «skriv selv, du, saa kan du se hvad moro det er.»

«Jeg skriver da ialfald ikke at vi falder i vandet, naar jeg mener vi bader. Du har fordreiet alting, saa tante kommer aldrig til at tilgi dig.»56

«Hun skjønner vel ikke straks at jeg driver gjøn ined hende, haaber jeg?»

«Jo, det kan du være sikker paa. Og saa falder him over os som en haglskur.»

Birgit nikket til eftertryk. Elsa og Bab begyndte at bli lange i ansigtet. Fra først av tok de søsterens ord for spøk, men den letvakte erindring om forutgaaende skjærmydsler med taniten gjorde dem betænkelige. Egentlig var det altid en overvindelse for de yngre at gi Gita ret, for da følte de sig som smaabarn, men Elsa især indsaa at Babs kaate brev let kunde forstyrre sommerglæden.

«Det er saa barnagtig og slurvet skrevet at jeg snarere skulde trodd Aina hadde skrevet det end du, Bab,» fortsatte Gita mildt værdig. «Hvis vi viser det til mormor, saa kan du faa høre hvad hun synes.»

«Tak, du «synes» fuldstændig tilstrækkelig, Gita, der behøves ikke flere syner,» vitset Barbro, mens hun moret sig med at rable navne paa neglerne.

«Jeg vil ialfald gjemme Babs brev; for jeg synes det er morsomt,» sa Elsa, «saa kan vi hjælpes til at sætte sammen et nyt brev, et velsmurt og passe salt og søtt tantebrev.»

«Ja men nu skulde vi jo cykle ned og bade,» sa Gita, usedvanlig utaalmodig.

Elsa saa skjelmsk paa hende. «Du kan cykle ifor-veien og vente paa os i skogen. Kanske du møter fjeld-kongen.»

Birgit blev blussende rød, men hadde allikevel ikke saa svært -meget imot at bli ertet med Bengt. Han pleiet ofte følge Uppslättsmaapikerne e,t stykke paa veien, og de pleiet at hvile allesammen paa en aapen slette i skogen, før de gik ned til stranden. Gerda hadde57

ogsaa lært at cykle. «Heldigvis,» berettet Barbro i et brev til faren, «fik mormors kammerpike gigt i en fot, og Gerda Vinge har faat laane hendes cykkel, siden hun ikke kan bruke den selv.»

Søstrene Berting var meget indtat i Gerda, og øvet hende op i aislags sport, og var vældig stolte over hendes fremskridt, skjønt disse heller var beskedne.

Dennegang var Aina og Gerda optait med at spille fjærhat, og Gerda var like saa glad som Gutungen, naar hendes bal fløi høit.

Birgit stod Isenge ubeslutsom og saa paa Barbros brev. Det var vel hendes pligt at skrive et andet, tænkte hun endelig, og satte sig med et suk paa søsterens plads.

«Dere faar cykle i forveien,» sa hun, «det blir bedst.»

«Jeg skal gjerne skrive,» bød Elsa sig til, «men det blir ikke mange linjer tante faar.»

«Ja naar dere ikke liker brevet mit, saa vil ikke jeg mere,» erklærte Barbro. «Jeg glemte forresten at fortælle at Gudiva sat i fanget paa mig, da jeg hadde paa den hvite blondekjolen, det kan du glæde tante med. Hun kreperer vel ikke av saa'n en liten forfriskende nyhet.»

«Jeg synes du er ondskapsfuld, — Barbro!»

«Jeg tar hevn for alt gnaalet, Gita.»

«Det hjælper jo ingenting,» sa Birgit sagtmodig, «gaa nu dere.»

De to andre adlød villig. Under Elsas kommando har de arrangeret svømmeopvisninger. Elsa var svøm-memester og forlangte forskjellige prøver paa alles dyg-tighet i sporten; der var stup, sidesvømning, hurtigsvømning og flytning. Det allerelleganteste nummer var at flyte i stjerne, men foreløbig var det blit med snak om det. Marta og Barbro var hendes mest lo-58

vende elever. Astrid var en pragtfuld dekoration, enten hun nu svøpte sig ind i sin fotside, himmelblaa bade-kaape eller hun stod ute paa stenene, i sin sorte badedragt, og gruet sig en lang stund før hun kunde bestemme sig til at hoppe uti. Det hændte at hun fik et hjælpende puf, men da blev hun altid rasende. Om Gerda var der ikke stort a,t si. Hun kavet sig stilfærdig frem paa sin svømmepute som en av de andre skulde trække bort en vakker dag naar det passet, og siden skulde hun svømme som en fisk.

Saasnart Birgit var færdig med sit yderst velopdragne brev til tante Ulla, satte hun sig paa cyklen, i begyndelsen meget ivrig efter at naa igjen de andre, men da hun kom ind i den kjølige tusmørkegrønne skog, hvor det duftet av myske og hvor fuglesangen lød fra bøketrærnes kroner, saktnet hun farten og hoppet tilslut av, for helt og fuldt at kunne nyde sommerens skjønhet. Hun plukket først en armfuld av vilde blomster, la sig ned i græsset med dem som hodepute og bredte armene ut.

Hun har det saa godt og hun vet saa litet om livets sorg. Det er saa trygt og godt at ha far og mormor til rygstø, og saa — — alle glade, lyse drømme som hvite sommerfugle over fremtidens veie. Hun vil bli sangerinde, og him skal glæde mange med sine toner. Hun skal synge for fattige og syke, og for de friske og lykkelige. Sangen er en magt uten grænser, det stoler hun paa. Hun skal ogsaa gifte sig, og faa et pent hjem, og hendes mand skal bære hende paa hænderne. Han har saa sterke hænder, endda de kan kjærtegne saa let.

Birgit lukket øinene og smilet om den fine mund blev stille og døsig i den varme, duftrike luft. Hun maatte være sovnet ind et øieblik, for hun rykket til59

ved at kjende nogen som famlet ved hendes haandledd og urarmbaandet. Hun reiste sig hurtig og satte i et skrik ved synet av en liten sortsmusket fyr som bøiet sig over hende, tydeligvis i den hensigt at ta hendes guldur. Hurtig som lynet var hun paa benene og uvilkaarlig ropte hun «Bengt, Bengt,» saa det gjaldet i skogen.

Manden slåp hendes haand og saa næsten likesaa forskræmt ut som hun selv, der han stod og stirret omkring sig med dyptliggende, trætte øine. Hans magre knoklede ansigt var rent utgravet som av sygdom eller sult.

«Hysj,» ber han, «hysj lille frøken. Gi mig bare godvillig klokken Deres, saa forsvinder jeg.» Han strakte haanden ut igjen, halvt truende, halvt bedende, og skjælvende av rædsel ropte Birgit en gang til: «Bengt.»

Manden hadde alt krøket fingrene om urarmbaandet, men da en velvoksen, skulderbred cykkelrytter dukket op, forsvandt han fort i skogen paa hurtige nøkne føtter. Han hadde nok ikke lyst til at prøve styrke med den nykomne, enten denne nu var «Bengt» eller nogen anden. Han løp mellem enerbusker og smaakrat, mens Birgit stod urørlig, kridhvit i ansigtet.

«Hvorfor ropte du paa mig, Gita?» spurte Bengt overrasket, da han hoppet av cyklen. «Men hvad er der iveien med dig? Besvimer du?» Birgit faldt tilbake paa sin græsseng, aldeles utmattet, og Bengt la sig paaknæ ved siden av hende. Han kysset hendes bleke ansigt og hvisket med sin unge stemme uvante, kjærlige ord. Det varte længe før hun selv kunde tale, og endnu meget længere før benene vilde bære hende.

«Saa rart det var,» sa Bengt, «jeg blev i skogen fordi jeg likesom følte det paa mig at du behøvet mig.»60

«Tænk om han kom igjen,» hvisket Birgit gysende.

«Saa er vi jo to nu. Du er da vel ikke ræd, naar jeg er hos dlg?»

«Nei,» svarte Birgit trohjertet. De gik haand i haand, ganske tause. De kjendte sig saa høitidelige og alvorlige efter den overstaatte fare, og Birgit syntes der var faldt en styg skygge over den fredfyldte skog. Aldrig turde hun gaa alene her mere.

Samme eftermiddag gik hele ungdomsskaren ned i parken for at skjære hasselkjepper. Den sortsmuskede hadde skræmt dem op, Elsa og Marta forsikret at de agtet at forsvare sig. Barbro stolte mest paa sine lange ben. Mormor hadde aldrig før hørt at denslags løsgjængere hadde drevet rundt i nærheten av Floda, og var meget urolig, men blev roligere da hun fik telefonert med lensmanden. Manden var allerede arresteret. Det var en utsultet stakkar, som var blit tat fordi han hadde stjaalet en høne samme morgen, og det var hans første tyveri.

Litt efter litt blev hele eventyret glemt av den muntre ungdom, og hasselkjeppene med sine navne og datoer blev staaende i sin krok, naar karavanen drog tiiskogs; men mellem Birgit og Bengt var der kommet en tryggere fortrolighet, og det faldt Astrid mere og mere vanskelig at faa sat en kurre paa traaden.VI.

MORS HALSBAAND I FARE

I ethvert paradis er der en orm, og i Bertingsmaa-pikernes sommerparadis het ormen Astrid Hedenskog. De fleste har vel truffet paa en saadan «kamerat» paa skolen, smidig, intrigant og glat, altid færdig til at stifte ufred mellem de andre i klassen, altid selv i sikkerhet naar uveiret bryter løs, ikke akkurat lærerindernes yndling, men allikevel av dem som vet at skaffe sig gode karakterer, og som altid smyger undav baade straf og skjend.

Astrid var i alle dele forskjellig fra de aapenhjer-tige og fnimodige Bertingsøstre, og efter historien med drømmesilden, var selv Elsas beundring kjølnet betydelig. Hun begyndte ,at forstaa ait Astrid bare var søt mot

hende hvergang hun trængte hende i sine koketteri-intriger, og hun sa stolt til sig selv, at skjøn Astrid tok feil om hun trodde Elsa Berting vilde være lokkedue.

Tnods mangel paa sympati møttes dog ungdommen omtrent daglig. Især var Hedenskogs flittige gjester paa Floda. Baade Astrid og Marta var ordentlige slikmunder, og nu naar meloner, ferskener, aprikoser og druer modnedes og lokket i Flodas prægtige drivhus, fulgte de mere end gjerne «Bertingene» hjem fra badet.62

En dag hadde mormor indbudt flere av traktens familier til havefest, og parkens mange koselige hvilepladser var optat av passiarende og leende gjester. Paa tennispladsen var spillet i fuld gang og kroketkøllerne svingedes ivrig av Gutungen og nogen av hendes jevnaldrende. Paa smaapikernes ivrige bøn hadde mormor ogsaa latt opføre et litet friluftsteater, hvor ungdommen skulde underholde forældre, tanter og onkler med fædrelands-tablaaer, sang og deklamation. Paa prøverne hadde Astrid stadig ærgret de andre med sin vigtighet og sine fordringer paa alle hovedroller. «Du tror visst, du kan alting,» sa Marta ærgerlig en dag da Astrid erklærte at hun vilde være baade Svea i slutningstablaaet og Aslaug, og dronning Kristina og Husmandspiken (efter Topelius's digt «Torpflickan»). Efter endel kjegl blev det bestemt at Aina skulde være Aslaug, og den gamle hvitskjeggede gartneren kong Heimer. Elsa blev utset til dronning Kristine, fordi hun sat stødigst tilhest. Tablaaet skulde forestille det øieblik da dronningen red over grænsebækken for at forlate Sverige for altid. Hofmænd og junkere var der nok av og to smaa husmandsbarn som skulde by dronningen jordbær av næverkurver hadde man ogsaa faat fat i.

Gerda var som skapt til «Torpflickan», saa god og trofast og tankefuld som hun saa ut. Det var alle enige om, og Marta følte sig baade smigret og syntes det var morsomt at skulle stoppe sig ut og klæ sig som husmandskone. Især var hun henrykt over en dundyne som skulde være løsmave og hofter.

Saa stod striden mellem Birgit og Astrid om hvem iskulde være Svea.

«Det er da klart vel, at Birgit passer bedst,» sa63

Marta meget aapenhjertig til sin søster, «du har jo bare en liten rottehale til haar, og det er ovenikjøpet brunt. Birgit har ordentlig Svea-haar, og du kan ikke synge en tone heller, og vi hadde tænkt os at Svea skulde synge «Du gamla, du fria» og «Vort land».»

«Saa skulde jeg ikke være med paa noget, jeg, da?» spurte Astrid hidsig.

«Jo, vi skal jo ha «Stenbock's kurér», der kan du være Hedvig Eleonora.»

«En gammel kone. Nei tak.»

«Prinsesse Hedvig, Sofie da. Barbro skal være Ul-rike Eleonora.»

«Jeg vil ikke ha en fille birolle. Birgit kan synge bak soenen, og jeg kan aapne og lukke munden, saa fiffig at publikum tror det er mig som synger.»

«Ja, det betviles ingenlunde,» sa Gerda; hun fik mot til at snakke fra, naar der kom noget iveien for hendes elskede Birgit.

Imidlertid lykkedes det virkelig Astrid at drive sin vilje igjennem. Hun skulde være Svea. Og hun var meget stolt over sin maate at arrangere tablaaet paa. Friluftsteatret var et gammelt, for anledningen op-pudset, græsk tempel. Dets tak var meget brøstfældig, men mot publikum skjultes dette av to kjæmpeduer som med sine neb holdt et vældig forgyldt hjerte mellem sig. Skjult av denne dekoration skulde nu efter Astrids forslag endel barn sitte oppe paa taket og kaste roser ned paa Svea gjennem sprækkerne efter raatne planker. Naar saa sangen var slut, skulde Svea plukke op de peneste roser og med nogen velvalgte ord overrække dem til mormor.

«Du kan faa lov til at sætte sammen etpar vers, lille Barbro,» hadde Astrid allernaadigst erklæret.64

Marta var stadig forbauset over søsterens evne til at «sætte folk til», og dennegang var hun rent «paff», for Astrid smigret og krøp sig frem, saa hun næsten ikke støtte paa nogen motstand.

Barbro gnidde sine «genikuler» med kraftig haand, og efter et kvarters anstrengelser — længere kunde hun ikke tænke sig at holde paa med den ting — fik hun sat sammen to vers, der lød som følger:

Dig gode, ædle frue, bringer jeg gaven sendt paa Zefyrs vinger. Den dufter av vor tak saa stor. I røde roser kjærlighet bor.

Min lille gave vor tak dig viser, dens skjønhet dig og Sverige priser. Og aldrig skal vi den glæde glemme, vi møtte paa Floda hvor du har hjemme.

Astrid bemerket at der burde ha staat noget om Svea i digtet, for det var jo egentlig det vigtigste, hvorpaa Barbro paany grep pennen og skrev skakt og skjævt og kaat:

Og jeg den fine Astrid Hedenskiogk, er Svea skjøn med løshaar mer end nok, og skjønt jeg ei kan synge nogen toner, saa gaper jeg som om jeg sang millioner.

Astrid rev straks istykker det tillægget hun selv hadde bedt om, og var meget fornærmet; men det bet ikke paa Bab, som tok saken med stor ro og lot Astrid «tilintetgjøre» sig med sine blikke saa meget hun hadde lyst til.

Merkværdig nok gik det ikke værre med den indviklede tablaasaken, end at ungdommen løste alle knu-65

ter med ære. De øvet sig ihærdig, og da den store dag oprandt, passet .allesammen sine roller saa godt at alle tablaaer blev mottat med stormende applaus.

Som Stenbocks kurér høstet Bengt Malm mange laurbær, og da han kom tilbake til teltet hvor alle de optrædende kostumerte sig, sa Astrid paa sin elskværdige maate:

«Aa Bengt, saa stilig som du var. Jeg kan glæde dig med at jeg er rent imponeret.»

Bengt hørte ikke paa hende. Han hadde hastverk med at faa vite Birgits dom, og da han skyndte sig bort imot hende, kom han til at trække med sig Sveas paryk med de gyldne lokker, som laa utbredt paa bordet.

«Bengt har faat en hale,» ropte Gutungen frydefuldt.

«Søren til løshaar,» brummet Bengt genert, «naar man ikke har sit eget haar, burde man ikke paata sig rollen som Svea.»

Astrid saa skarpt paa ham, og fra ham til Birgit som lo hjertelig med alle de andre.

«Hvis vi nu hadde en paryk til, saa kunde du være Göta Lejon (Götalands Løve) Bengt,» sa Birgit, «du ser morsk nok ut.»

«Hvis du blir Svea, saa kan det endda la sig ordne,» sa Bengt litt blidere, «saa kan jeg ta denne manken.»

Han satte parykken paa hodet, og rystet den morskt, mens han brølte som et vildt dyr.

Denne ekstraforestilling vakte stor jubel hos alle, undtagen den fornærmede Svea som heftig trak parykken til sig og glattet paa dens gyldne bølger.

Da Svea skulde iføres sin himmelblaa stjernebesatte kaape, maatte alle hjælpe til.

«Aa, vær søt, Bab, og hold speilet. — Lille Hipp,

5 — Naar katten er borte.66

spiser du knappenaaler, eller hvorfor gir du ikke mig dem? Snilde Birgit, fæst kronen litt bedre. — Marta knap skoen er du rigtig snild. — Gerda bred ut slæ-pet. —» Og alle smaapikerne stod omkring hende som lydige hofterner. Bakefter var de skamfulde over at de hadde latt sig kommandere slik, men det faldt saa naturlig at Astrid maatte opvartes.

Birgit krøp bak en pille for at synge usynlig, og helt til teppet gik op, holdt Bengt* og studenten fra Ødevi hende med selskap. Astrids paryk hadde pludselig gjort hende mindre avholdt, og det var ikke frit for at de unge herrer fandt hende latterlig der hun gik og staket med det lange slæpet efter sig.

«Op paa taket nu, miger,» befalte hun undergartnerens barn, og de klatret lydig op med sine rosen-kurver. Til ære for festen hadde de faat skinnende røde nye strømper og solide sorte støvler paa sig.

Svea kløv op paa sin trone, viftet med det svenske flag og bevæget munden saa yndig naturtro at mange trodde hun virkelig sang.

Såa gik hun etpar skridt frem og bak scenen sa Hønsekristin litt for høit: «Hiv ner blomsteranne, naa, unger,» hvorpaa en voldsom blomsterregn begyndte samtidig med at Astrid deklamerte de første linjer:

«Dig, gode, ædle frue, bringer

jeg gaven sendt paa Zefyrs vinger —»

— — Hun strakte graciøst armene op for at ta roserne i luften, men i det samme hørtes et vældig brak og like over Sveas hode saaes et virvar av sprællende røde ben og lykke barnearme. En av de gamle, morkne planker hadde git sig, og barna var kommet længere67

ned end beregnet. I forskrækkelsen grep en av de smaa fat i Sveas gyldne lokker og løftet dem op mot taket.

Teppet faldt hurtigst mulig, men utenfor kunde man længe høre publikums hjertelige latter. Tilslut blev dog Svea ropt ind igjen og fik sagt versene, dog uten blomsterregn denne gang, log fik da ogsaa klapping som sig hør og bør.

Men det var tydelig, selv for Astrid, at slutnings-tablaaet var en fiasko, og hendes ærgrelse og mis-fornøielse maatte ha nogen at utlate sig paa. Ilun syntes det var Birgits skyld altsammen. Det var Birgits idé med blomsterregnen. Birgit hadde foreslaat at de skulde ha smaabarn med vinger og overflødighetshorn, og da var Astrid kommet paa tanken om blomsterne fra taket.

Forresten hadde vel Birgit og Bengt brygget sammen hele greien. De hadde jo staat og hvisket og tisket der bak pillen. Htm pønset paa hevn og de brune øine gnistret rent stygt i det pene, unge, lille ansigt.

Efter forestillingen foreslog Marta at de skulde gaa i drivhuset og læske sig med druer. Det var saa morsomt at gaa der i skumringen naar man maatte føie sig for i det tætte løvverk for at finde drueklaserne. Forslaget blev straks antat, og syngende drog den muntre skare gjennem den duftende frugthave ind i et av drivhusene som gjestfnit stod aapent, og hvis blaa-duggede druer de allerede hadde gjort bekjendtskap med. Den tanke at man pludselig kunde faa høre en orm hvæse ut fra en mørk krok var likesaa spændende som skrækindgydende; men hittil hadde bare et og andet fredelig pindsvin raslet mellem espaliererne. De unge herrer skar flittig av de herlige klaser, og gut-68

terne maa formodes at ha sin egen maate at hjælpe paa, for ingen andre end de selv saa nogen resultater av deres virksomhet.

Astrid og Birgit var kommet til at staa ved siden av hinanden, og da Astrid saa Birgits blide, lyse ansigt, saa vakkert som en blomst mot vinløvets mørke grønne, husket hun hvad en av tanterne hadde sagt: «Lille Gita er rigtig en liten hjerte ty v; hun er den søteste unge pike jeg tror jeg har set.»

Iaften lot det specielt til at alle var gale efter Birgit. Baade unge og gamle gjorde sig til for hende, saa Astrid syntes det var rent væmmelig. Og det endda Astrid hadde en ganske ny kjole som sat som støpt paa hende, og hun visste hun var stiligere end nogen av de andre unge piker. Birgit hadde bare en hvit kjole og saa det perlehalsbaandet, som Astrid var dødsens lei av, saa mange ganger som hun hadde sét det.

«At du ikke blir træt av at gaa med det samme smykke bestandig, Birgit,» sa hun overlegent.

«Jeg har ikke saa mange smykker at vælge imellem, og desuten — jeg faar det altid morsomt, naar jeg har mors halsbaand paa. Det er akkurat som om alle mors gode ønsker bor i det.»

«Pas op der, Gita,» ropte Bengt, «denne klasen er dig værdig. Skjønnere druer fin's ikke.»

«Tak skal du ha. — Nei hvor henrivende deilig den er.»

Birgit strakte sig efter klasen, og Astrids misundelse brændte i hendes sjæl. Var virkelig det dumme halsbaandet skyld i at alle kruset for Birgit?

«Frøken Birgit,» ropte nu ogsaa studenten fra Ødevi, «forsmaa ikke mit offer, selv om det ikke kan maale sig med Bengts.»69

«Tak -det er altfor meget for mig,» lo Birgit, «vil ikke du iha, Astrid? Kandidaten har begge hænder fulde.»

«Nei tak,» sa Astrid muggent, «jeg synes druerne er sure.»

«Det syntes ræven om rognebærene ogsaa,» pep Barbro fra en krok him hadde kravlet sig ind i. «Liker du bedre pindsvin, saa kom bare hit.»

«Vi har et her ogsaa,» ropte Birgit, «aa se, er den ikke søt? Du skal ikke være ræd, din lille stakkar.» Hun satte sig næsten helt paa huk for at leke med det halvtamme lille dyr.

Da passet Astrid paa, og aapnet laasen paa Birgits halsbaand. Hun gjorde det saa behændig at Birgit intet merket, og da det desuten var fæstet med et ganske tyndt silkebaand, vilde det ikke falde ned straks, men litt senere, naar baandet løsnet. En stund efter saa Astrid at det var glidd av, og hun undte Birgit den forskrækkelsen. Saa blev hun vel saa taarefuld hele resten av aftenen at ingen spurte efter hende.

Birgit hadde ikke tænkt paa sit kjære smykke, og merket ikke at det var borte, før de netop skulde gaa ut av drivhuset, da utbrøt hun:

«Halsbaandet mit! Mors halsbaand! Jeg har mistet det!»

«Har du mistet det herinde, saa har du nok set det for sidste gang,» sa Astrid.

«Ja, jeg er sikker paa jeg hadde det, da vi kom ind her.» Hun hørtes saa fortvilet ut at Astrid følte et stik av anger.

«Det hjælper ikke om du leter nu, Gita,» sa Bengt utaalmodig. «Det er altfor mørkt. Ikke bry dig med dette iaften.»70

«Jeg blir ikke rolig, før jeg finder det.»

«Ja, men det er idiotisk at lete i mørke. Nu skal vi op og danse.»

«Gaa du, jeg vil ikke danse, jeg vil ingenting, før jeg finder halsbaandet; du kan kalde det saa idiotisk du bare vil.»

«Aa, du skjønner da vel jeg ikke mente det slik. Men jeg synes det er at kaste bort tiden at lete nu, netop som vi skulde ha det hyggelig med dans og kulørte lykter og alting.»

«Det er vel bedst vi gir os til at lete allesammen, da, saa kan musikken spille for tanterne og onklerne,» sa Astrid ironisk.

«Nei men Gita,» ropte Elsa, «mormor har bestilt musik for at vi skulde ha ordentlig bal i riddersalen. Skal vi nu opgi hele greien for din skyld?»

«Nei, jeg ber dere jo bare gaa,» hulket Gita, aldeles fra sig selv, «bry dere ikke om mig.»

«Gita, da, vær da ikke saa urimelig!» Bengt prøvet at dra hende til sig. «Du er vel ikke saa barnagtig at du agiter at krype omkring her paa alle fire i hele nat.»

«Du ser ut som en syk apekat,» sa Gutungen ubarmhjertig.

Astrid lo rent ybehersket, og drog snart de andre med sig. Og den som faar latteren paa sin side, er desværre altid den sterkeste. Saaledes gik det ogsaa nu. Da kandidat Brogrens lommelykte lyste paa den graatende, rødnæsede og blankfjæsede Birgit, syntes de, som like før hadde været henrykt over hendes friske, glade væsen, at hun saa sur og lei ut.

Bengt kunde ikke la være at bli ærgerlig paa hende. Han tok Astrid under armen og sa:71

«Nu, saa marsj fremad under Sveas fane!»

Gerda blev hos Birgit.

«Kjære, søte Gita, la mig lete,» bad hun. «Jeg danser allikevel saa daarlig, og iaften er jeg ikke videre glad. Jeg skal love at lete overalt, hvis du bare skaffer mig en lykt. Gaa saa du op til de andre.»

«Nei, hvorfor skulde du gaa her alene, naar du til og med er bedrøvet? Jeg springer efter en lykt, saa kan vi lete, begge to.»

Gerda hadde hat et bekymret brev hjemmefra. Husleien skulde betales, og skatten ogsaa. Det var altid saa vanskelig at skaffe nogen større sum kontanter i det fattige hjem, og allervanskeligst om sommeren, naar morens arbeidsfortjeneste var saa liten. De hadde nok ogsaa skrevet at de var saa glade over at deres lille pike hadde det saa morsomt og saa godt, men Gerda kunde ikke rigtig nyte rigdommen og luksussen paa Floda, naar hun visste hvor trangt de hadde det hjemme. Hun saa ind i farens trætte ansigt, og saa for sig morens store bedrøvede øine, hele det lille hjem der likesom var visnet, stod stadig for hende. Livet og livets glæde vilde nok altid gaa forbi dets dør.

«Her er lykten, Gerda,» ropte Birgit, «den lyser godt omkring.»

«Ja, men gjør saa det jeg bad dig om, søte Gita.»

«Nei,» sa Gita, «jeg vil ikke.»

«Gita! — er du her, Gita?» Bengt stod i døren. «Nu tar jeg dig med enten du vil eller ikke, jeg bærer dig op simpelthen. Det er saa tomt oppe, efter dig, at jeg ikke vil finde mig i det.»

«Jeg syntes du sa, du stillet dig under Sveas fane.»

«Ikke vær smaaskaaren da, Gita. Det klær dig ikke.»

«Men halsbaandet mit?»72

«Pindsvinene spiser det ikke op, vet jeg.»

«Og jeg leter, Birgit,» faldt Gerda ind.

«Nei, det er synd. Jeg skal bare danse en dans, Gerda. Saa kommer jeg tilbake.»

Gerda gik taalmodig omkring med sin lykt, løftet paa løvet og rystet grenene. En og anden drue faldt tungt ned, og hver gang haabet hun det var hals-baandet. Hun blev varm og træt, nakken verket altid, naar hun anstrengte sig, men hun fortsatte ihærdig.

Mange slags tanker gik gjennem hendes hode. «Hvis jeg nu finder halsbaandet,» tænkte hun engang, «saa blir Gita straalende glad, og kanske jeg da kunde be hende spørre sin mormor om hun ikke kunde hjælpe papa lite gran.»

«Aa nei,» sa him straks efterpaa, «jeg tør ikke si no. Fattige mennesker blir tause, sier papa, og det er visst sandt. Ordene blir saa rare og vanskelige, naar man vil tale om bekymringer.»

Hun hadde allerede gaat en gang rundt drivhuset, og begyndte nu paa en ny runde; da saa hun like ved indgangen under en yppig ranke en orm som hadde snodd sig om vinstokken, og omkring dens ryg laa halsbaandet sammen med en liten ranke. Ormen sov; det flate kraftige hode hang nedover som bedøvet, og den glinsende, skjællede krop med den lyse siksaklinje nedover ryggen var saa ubevægelig at den saa ut som død.

Gerda hadde set en sovende hugorm en gang før. Den hadde sittet slynget om en træstamme, men slåp dengang pludselig taket og gled ned paa jorden hvor den nøstet sig sammen til en fast klump.

Hun hadde bybarnets hele rædsel for alle dyr, og var naturligvis rent angst for orm. Hun kunde ikke73

se forskjel paa en snog og en hugorm, men gyste bare hun saa et krybdyr av nogen slags.

Nu gjaldt det dog at beherske sin rædsel, for hvis ormen gjorde en eneste bevægelse vilde halsbaandet gli av og forsvinde, sandsynligvis sporløst i det tætte løvverk. Det hadde formodentlig hængt paa den lille ranken, og hun maatte løse den for at komme til Birgits skat.

Skjælvende som et aspeløv og med hjertet i halsen nærmet hun sig. Den haand hun strålete frem, var het i fingertuppene, og skjalv som i feber. Hun holdt lykten saa rolig hun kunde for at lyse for sig, og da dens skin faldt klart over ormen, gik det rent i hende av angst for at den skulde vaakne.

I det samme stod Birgit paa terskelen. Hun blev stiv, da hun saa Gerda gripe fat i vinløvskvisten like bak ormens hode, men da hendes tapre lille veninde i næste øieblik sprang imot hende med den skat hun hadde savnet saa grænseløst, satte hun i et jubelskrik.

«Gerda, Gerda, du er en perle blandt piker!» Hun omfavnet hende.

«Hørte du at ormen hvæste, Gita?»

«Ja — og den løftet hodet; det saa fælt ut. At du kunde være saa modig!»

«Jeg er saa glad i dig, Birgit.»

«Du er saa søt, lille Gerda. Dette skal jeg straks fortælle mormor.»

Gerdas arm laa om venindens hals. Hun var baade stolt og lykkelig. Men endda var der noget hun holdt tilbake, en bøn hun ikke vovet at uttale, fordi den bare eiet fattigdommens ord.

Mormor hadde dog merket at der var noget som tynget hendes lille veninde, og da hun nogen dage74

efter fik Gerda paa tomand shaand, lykkedes det hende at lokke bekymringens ord frem.

Det var mormors store glæde at hjælpe dem som ellers blev glemt. Hun gjorde det ofte, men hun kunde ikke huske hun nogensinde hadde set et saa straalende taknemlig ansigt som Gerdas, da hun sa, hun netop hadde tænkt at sende en liten pengesum til Emilie Vinge. Det var hendes fødselsdag snart, «og saa kan hun kjøpe sig hvad hun vil.»

Mama kjøpe sig hvad hun vilde! Det kunde ikke Gerda tænke sig engang. Men hun var ialfald let som en fugl tilsinds, og vovet ved badningen for første gang at hoppe ut fra brettet, et fremskridt som svømme-mester Elsa skrøt av for dem som vilde høre paa hende, og for dem som ikke vilde.Yll.

ELSA PAA VILDSTRAA

Elsa var buden til at være nogen dage hos en skoleveninde, som den sommer bodde ved Ringsjøn. Mormor hadde endel betænkeligheter ved at la hende reise alene. Hun var aldeles overbevist om at tante Ulla aldrig vilde ha tillatt det, men paa den anden side syntes hun selv at en fjortenaars pike burde kunne passe sig selv det lille stykke.

Elsa var selv ubetinget overbevist om det samme, og var henrykt over tanken paa at dra ut i verden paa egen haand. Naturligvis var det deilig paa Floda, men hun hadde hørt og læst saa meget om Ringsjøn og alle dens historiske omgivelser at hun svelget i nydelse paa forhaand, naar hun tænkte sig at faa se altsammen i virkeligheten.

Veninden var ogsaa en av de hyggeligste i klassen, Litt vild kanske, men det hadde Elsa ingenting imot, undtagen naar Lisa kom hjem til hende, Elsa, for da blev tante Ulla altid rent fortvilet over «det spetakkel» de holdt. Hun hatet at se stolle og borde flyttet fra sine pladse, og taalte ikke at man sprang omkap over gulvene. Søstrene Berting hadde imidlertid saameget spillende liv i sig at de saasnart anledning gaves, tok sin mon igjen for tantes sordin paa deres livlighet.

I sommer hadde de særlig hævdet det gamle ord, at76

«naar katten er borte danser musene paa bordet». De liadde sluppet løs alle sine gale strekers aander og moret sig saa utvungent som om en gammel mager frøkenpekefinger aldrig hadde kastet sin advarende skygge mot dem.

Elsa opgav med let sind alle sine lærerindepligter, baade med hensyn til læsning og svømning. Der meldte sig dog frivillige vikarer. Birgit paatok sig at læse med Barbro, og Märta skulde passe paa svømmeundervisningen. Barbro lovet høimodig at overta Hipps plads ved bærbuskene som nu var et tillokkende opholdssted, og Aina formanet søsteren til endelig «at ha sig hjemover igjen til søndagen», for da skulde løpegraven sikkert være færdig, og Elsa husket vel paa at hun hadde lovet at være saaret kriger en hel eftermiddag.

«Nu kan jeg vel stole sikkert paa dig, lille Hipp?» sa mormor ved avskeden, «du lover mig at passe paa naar du skal bytte tog, og det hænder ofte paa vore skaanske jernbaner.»

Elsa lovet naturligvis at være det rene mønstereksemplar i alle henseender, og da hun vel var kommet tilsæte paa kupéens stoppede sofa, med det smaarutete dragtskj ørtet lagt pent og ordentlig under sig, saa det ikke skulde bli krøllet, med graa silkevanter paa de solbrændte hænder, og en kikkert i rem over skulderen, følte hun sig som et dydsmønster fra en engelsk ungpikebok.

Trods hendes optræden var saa ubeskrivelig velopdragen, hoppet hjertet i hende av glæde, og blodet rislet gjennem aarerne som glade smaa bækker. Det var festlig at være ute paa egen haand for allerførste gang og selv bestemme over sin egen person.77

Hun læste litt, smakte paa den lækre niste og betragtet sine faa medpassagerer. Litt av sin kviksølvinteresse viet hun ogsaa til landskapet, men egentlig tænkte hun bare paa det spændende faktum at hun skulde bytte tog paa en ukjendt station. Først skulde hun til Hør og være en dag hos en ungdomsveninde av mama, som sat lam og gjerne vilde se en av sin kjære Agnes's smaapiker. Efterpaa skulde hun fortsætte til Hørby. Htm skulde gaa av og paa som en voksen dame med en elegant reisevæske. Det var ordentlig kjækt at Lisa hadde indbudt hende. Det skulde være saa vakkert ved Klinta, der Lisa var, og iaar hadde Lisa git en tillokkende beskrivelse av hvorledes det gik til naar man fanget Ringsjøkrebs. Krebsefisket var ikke tillatt før nu de allersidste dage, men Lisa hadde oplevet denne fornøielse sommeren før, og beholdt den i friskt minde.

Elsa hadde faat laane Turistforeningens Rei se-haandbok av mormor, og hun læste med levende interesse, mange ganger omigjen, den spændende notis at der i nærheten av Ringsjøn fandtes en underjordisk gang, som kaldtes Snaphanegraven, en høide som het Trollkullan, og en kløft med bratte skifervægge, den bekjendte Røverkule.

Hun kom paa toget i Hør uten merkelige hændelser. Tre tykke damer fyldte godt op i den kvalme kupé. Ikke kunde vinduet aapnes heller, for de var midt i en voldsom regnbyge; vanddraaperne slos med hverandre paa den skidne rute, og tok bort al utsigt. Toget hvilte sig længe ved stationen. De tre tykke damer pustet og jamret og søt, fordi det aldrig kunde holde rute. Det var aldeles uutholdelig at sitte slik og vente.

Saa pep det skikkelige lokomotiv endelig til avgang.78

og i samme øieblik för de tre tykke damer op og spurte hverandre: «Er dere sikker paa vi ikke har glemt no?»

Toget gik, men hverken hurtig eller jevnt. Det skranglet avsted, saa vognen hoppet og rystet. Elsa generte det ikke. Hun brydde sig ikke om regnet heller. Regnkaapen laa* jo i plsedremmen.

Men de tre tykke sukket og beklaget sig:

«Det slutter nok ikke idag? Hvordan skal det bli ved Hørby? Vi blir gjennemvaate.»

«Gjennemvaate,» lød det fra de to andre som for øieblikket ikke førte ordet.

«Og ikke vet en hvor en er, det er umulig at se ut.»

«Ja, naar en ikke kan se veien engang, saa.»

Hvor velforsynet Elsa end var, hadde hun dog ingen togtabel. Mormor kunde aldrig finde ut av de indviklede rutebøker,»og trodde ikke at nogen kunde greie at finde ut stationer og avgangs- og ankomst-tider, eller begripe hvad der menes med H. T., Bl. T., og P. T. øverst paa siderne.

Nu ønsket nok Elsa at hun selv hadde været foretagsom nok til at skaffe sig en rutebok, for de tre tykkes

reisefeber smittet paa hende.

Første og anden gang toget holdt, sat de rolig og sa til hverandre:

«Dette kan da vel ikke være Hørby?»

Men tredje gang lokomotivet, som aldrig skyndte sig unødig, slog bakut med vognene, reiste den ene av de tre sig resolut. «Dette er Hørby, Mathilda,» sa hun.

«Er det det? Jeg undres paa — —»

«Det e r Hørby. Vi skal bytte tog, saa vi maa skynde os, og forresten vet jeg ikke, naar det andet tog gaar.»

«Jamen er det Hørby?»79

«Du hører jo, jeg sier det.»

Hatæsker og smørbrødspakker og væsker danset en vild runddans i den trange kupé. Elsa fik skilt ut sin egen bagage, og var fast besluttet paa at hun ialfald ikke skulde somle med at komme av toget. Det gik ikke saa let forresten; for efterat det hadde sluttet at regne, stod platformen fuld av unge mennesker, saa hun maatte trænge sig frem.

«Det er underlig at de ikke like saa gjerne kan gaa av med engang, naar toget ikke skal gaa længere; men de er vel ikke reisevante,» tænkte him overlegent.

En vældig søiepyt like nedenfor trinnet stanset hende ogsaa litt, og netop da hun hadde faat sat fra sig alle sine saker, og skulde se sig om litt, pep lokomotivet skarpt som naar en gut plystrer — og der gik toget.

«Nu gaar det ind paa skiftesporet med hele sulamitten,» tænkte Elsa. «Slik gaar det naar man ikke kan faa litt fart i sig.»

Hun saa ikke snippen av de tre tykke. De hadde tydeligvis ikke været forte nok i vendingen til at komme av.

«Kan De være saa snild at si mig hvor toget til Snogerød staar?» spurte hun en jernbanemand.

«Toget til Snogerød? Det staar ikke her det.»

«Naar kommer det, da?»

«Det kommer slettes ikke, det, for her er Fulltofta station.»

«Er det ikke Hørby?»

«Nei, da skulde De ha været med toget en stund til.»

Elsa syntes hun aldrig i sine levedage hadde været saa skamfuld over sin dumme ubetænksomhet som nu, hun stod ved denne fremmede station. Hun var saa flau at hun bare blev staaende og stirre paa stations-80

bygningen, hvor navnet stod malt med vældige bokstaver.

A

* At hun ikke hadde spurt sig for! At hun ikke kunde ha skjønt at denne fillestationen ikke kunde være noget knutepunkt i jernbanenettet som hun visste Hørby var.

Det laa ikke for Elsa at slippe taarene løs. Hun var vistnok baade skuffet og urolig, og spekulerte paa hvordan eventyret kom til at løpe av, men hun mistet ikke sit uforfærdede humør.

Hun vendte sig atter til manden:

«Det var vel ikke sidste tog, dette?»

«Jo, nu kammer der ikke flere idag, den veien.»

«Jeg skulde til Klinta. Gaar det an at faa skyss?»

«Da kommer De ikke frem før midt paa natten, og ikke finder De nogen som vil skysse Dém ikveld, heller.»

Han snakket saa bestemt at Elsas mot krøp nedover igjen. Saa kom der en anden mand bort til dem. Han lugtet av fisk og vaate "klær, men saa ellers grei og hyggelig ut.

«Skal De til Klinta, lille frøken, saa kan De være med Jønsson og mig i baaten,» sa han. «Vi skal hjem med redskapen, og der er god plads.»

Elsa blev straks saa glad over tilbudet at hun straks sa «ja tak», men da hun i skumringen trasket efter tre fremmede mænd ned til sjøen, begyndte hun at føie sig temmelig forknyt.

Imidlertid var det Elsas princip at den som vil være med i leken, faar smake litt av steken, og hun foresatte sig ikke at være nogen rædhare, men late som om det var hendes daglige sedvane at ro ut med hvem det kunde falde sig paa mørke aftener henimot skikkelig sengetid.81

De tok ingen anden notis av hende end at de passet paa at hun var kommet med. Ellers lo og pratet de paa et sprog, som Elsa hadde yderst vanskelig for at forstaa. Hun skjønte det maatte være skaansk, men en landsens dialekt, hun ikke hadde hort før.

Da de endelig kom ned til sjøen, viste det sig at baaten maatte øses først, før den kunde brukes.

«De faar være taalmodig, lille frøken,» sa Elsas beskytter, «hvis vi venter litt, blir det pent veir og maaneskin.»

«Det varer vel. ikke forlænge?»

«Nei, men vi tar det med ro.»

Det var ikke netop saa let for Elsa. Hjertet banket, og tankerne jaget hverandre som stormskyer, mens hun stod paa den vaate strand med reisevæsken.

Mens de to øste baaten, skar den tredje av en hel del frisk or. Han kom tilbake med et vældig duftende knippe og nikket venlig til Elsa.

«Vi skal pynte med løv og gjøre det fint.»

«Au, au,» tænkte Elsa, «da blir det endnu senere. De skulde vel ikke ha no' ondt i sinde med dette? Tænk om de drog det i langdrag bare for at de mere ubemerket kunde plyndre hende, og kanske kaste hende i sjøen?» Hun husket pludselig paa den sortsmuskede landstryker Gita møtte i skogen, og det løp koldt nedover ryggen paa hende som om hun stod under en dusch. Var det ikke bedst at løpe sin vei?

Men hvorhen? Klokken var snart ni, og de fleste var vel gaat og lagt sig, saa tidlig som alle var oppe paa landet. En ny ængstelse farer igjennem hendes lille krøltophode. Hun kunde kanske ikke komme ind i villaen, naar hun engang kom frem. Lisa skulde møte hende med skyss ved Snogerød station, og naar

hun ikke var med toget, maatte de naturligvis tro at hun var blit forhindret. De ventet hende ganske sikkert ikke iaften.

Endda Elsa foresatte sig' at være modig, slog hendes knær nu mot hinanden som klaprende tænder. Stemmen prøvet hun at holde rolig, da hun gik ned til baaten og spurte hvor langt det var fra stranden paa den anden side og dit hun skulde.

Svaret var meget nedslaaende. Hun maatte gaa et stykke gjennem svarte skogen, og kunde sikkert ikke være fremme før halvtolv. Elsa stod aldeles forfærdet.

«Men har De ikke bodd i en fiskerstue før, saa kunde det kanske være noget at prøve paa nu,» sa Elsas muntre ridder, «kona og ungerne flytter ifok litt paa sig saa der blir plads. Og nu er farkosten klar, og vi kan begi os ut paa bølgen den blaa. Vær saa god, lille frøken.»

Elsa kløv bort i agterpligten, hvor der var ekstra tørket av, og pyntet med løv. Saa blev tomme fiskekasser og en

fuld nistekurv stuvet ned mellem tofterne. Tre halvflasker øl blev høitidelig trukket op, og førend Elsas ridder satte sin flaske for munden bød han den til hende.

«Vær saa god, skal det være en liten draape? Hver og en sit eget glas, naar det ikke er bryllup eller kalas.»

«Nei tak, jeg skal ikke ha no,» sa Elsa, men saa blev hun ræd hun kunde ha opirret «Silde-Per» som hun hørte de andre kaldte hendes specielle ven, og tilføiet, «endda det er visst udmerket godt.»

«Ja, det kan De belide Dere paa,» sa Silde-Per straalende.

Endelig la baaten fra land. I det samme tittet maanen frem, blændende klar bak de forrevne skyer,83

og la sin sølvglans over det drømmetunge landskap, som omrammet en stille graa sjø med låve strande. Alt blev dog saa underlig vakkert i denne belysning, der som lyskastere blinket over de mørke skogtopper og de vide marker. Over trærne saa hun noget som lignet en middelaldersk borg.

Det var Bolsjø kloster, oplyste roerne, som ikke hadde noget imot at ta en ekstra sving bortimot nes-set, saa hun kunde se bedre.

«Imorgen er det søndag, og da kan vi sove ut,» sa Jønsson godmodig, «nu kunde du gjerne la os høre nogen av dine spøkelseshistorier, Silde-Per.»

Elsa bød frem dropisposen. Spøkelseshistorier var det morsomste hun visste; men netop nu syntes hun det kunde været hyggeligere om de hadde rodd videre, istedenfor at hvile paa aarerne og vente paa Per.

«Den om da du skulde ta krebs med blus,» sa den forreste roer.

«Men da blir kanske den lille frøkena ræd,» lo Silde-Per bredt.

«Nei da, jeg er ikke ræd av mig,» forsikret Elsa, endda angsten klemte hende om strupen.

Silde-Per harket og begyndte indledningsvis at synge:

Min salig far var skipper, han. — Han — han. Forsyne mig var han den bredeste mand. — Mand —

mand.

Efter ,at ha sunget mindst et snes vers, kom Silde-Per endelig i stemning, og begyndte at fortælle.

De to andre rodde besindig og hørte andægtig paa. Elsa hadde fremdeles vanskelig for at forstaa dialekten, men opfattet ialfald at de engang i bælmørke hadde84

været ute med tjærede stænger og blus. Stængerne blev stukket ned i sjøen paa grunde steder og krebsene satte sig fast paa dem. Netop som mændene skulde til at trække stængene op igjen, steg en hodeløs krop og et par lange arme op av sjøen, og det lyste som ild rundt baaten.

«Hvem tar mine krebser?» sa en grov, hul stemme. «Gi mig dem, eller jeg kantrer baaten.»

Fiskerne forstod med en gang at det var troldet som bodde i Trollkullan; men de vilde ikke gi slip paa sine krebs, derfor rodde de væk saa fort, de orket; men da de næsten var ved land igjen, kantret baaten og de mistet hele krebsefangsten.

Silde-Per hadde været vidt omkring, og hadde til og med «croset oceanet» som han sa. Han fortalte nu den ene uhyggelige og merkværdige oplevelse efter den anden.

Engang var han ombord paa et skib, utenfor en engelsk havn, da en dame han ikke hadde set spor av paa hele reisen, pludselig stod ved siden av ham og lovet ham fem pund om han vilde ro hende iland.

Den fortjenesten syntes ikke Silde-Per han kunde la gaa fra sig. Han satte ut en jolle, øg han kunde sverge paa at han saa den hvitklædte damen gaa i baaten. Men da han kom litt fra skibet, forsvandt hun, og alt han rodde, kunde han ikke komme av flekken med jollen, før solen randt.

Elsa hutret og frøs, og var saa søvnig at øienlok-kene holdt paa at falde igjen; men hun turde ret frem ikke sove,

for Silde-Per hadde netop fortalt en underlig og skrækkelig historie om iskolde hænder som drog en sovende sjømand ut av baaten, og ingen hadde fundet saameget som «dusten» av ham siden.85

Dropsiposen var tom, og Jønsson undret sig paa om «den lille frøkena» hadde noget mere at by paa.

Nei det hadde Elsa ikke, og hun skjæl vet av rædsel for at de skulde bli sinte paa hende for det. Hun forsøkte dog at være forekommende, og sa saa fort hun kunde:

«Skal jeg hjælpe til at ro, saa gaar det kanske fortere?»

Stakkars lille Elsa! Aldrig var hun nogensinde før blit saa grundig utledd. Munterheten hadde knapt lagt sig, da baaten endelig støtte mot land.

I det lille hus sov baade «kona» og «ungerne» trygt. Luften derinde var tyk- av mangt og vmeget og varmen føltes som en fugtig damp.

Elsa begrep ikke hvordan hun skulde faa plads i det allerede overbefolkede værelse. Men da «kona» blev vaaken og endelig begrep at «jentungen» trængte nattely, flyttet hun ganske enkelt en av ungerne bort i uttræksbænken, og saa var der en ledig seng.

Elsa krøp taknemlig i den, og hadde akkurat tid før hun sovnet, til at tænke:

«Nu skulde tante Ulla se mig, uvasket og med ubør-stede tænder og ugret haar. Og hun skulde bare vite at jeg, Elsa, en av søstrene Berting, sover i en fiskerstue, jeg som ikke faar lov til at stikke næsetippen ind i pikekammeret hjemme.»

Næste morgen vaaknet hun glad og fornøiet, fik nymelket melk og ældgammel «kake», som imidlertid smakte udmerket. Venligere og mere gjestfrie vertsfolk kunde ingen ha, og barnas beundring for hvert plagg hun tok paa sig, gjorde Elsa baade forlegen og smigret.

«Du er nok fra en stor by, du, siden du har saa86

meget fint,» sa en blaaøiet, veslevoksen otteaaring. Hun pillet paa Elsas grønne silkeskjerf og smattet henrykt.

Etpar ældre smaapiker fulgte hende, saa hun ikke skulde ta feil av veien, da hun godt og vel utpaa formiddagen sa farvel til den elskværdige fiskerfamilie. Og de tre hadde det ubeskrivelig morsomt paa den turen. De klatret op paa stengjerder for at komme til de deilige hasselnøtterne, og dukket dypt ned i bjørne-bærbuskene for at læske sig med de saftige, herlige bær.

Den velopdragne, eksemplariske unge reisende ankom endelig, straalende glad, men med adskillige flekker paa kjolen, og temmelig bustet haar, til sit bestemmelsessted, hvor husets frue netop sat og skrev paa et telegram for at efterlyse en viss vidvankende Elsa Berting.VIII.

KAPSVØMNINGEN

Ingen aarstid gaar saa fort som sommeren, og naar den ovenikjøpet har bragt idel glæde og lykke, føles det vemodig, naar høsten melder sig.

I to hele maaneder hadde smaapikerne været paa Floda, da de en morgen fik brev fra tante Ulla, at nu var hun atter i villaen og fuldt færdig til at ta imot sine fire niecer, som «sikkert lot meget tilbake at ønske baade med hensyn til flid, orden og adstadig opførsel».

Birgit læste brevet høit, og Elsa som sat paa ver-andarækverket og dinglet med benene, hoppet uvilkaarlig ned ved ordet «adstadig».

Tante Ulla antok endvidere at de nu var saa «bort-sk jæmt at hun vel neppe kunde raa med dem.»

«Nei, jeg har tænkt at hun ikke skal faa lov at raa med mig længere,» sa Barbro og nikket selvsikkert, «jeg er blit lei av hendes gnaal.»

«Lille Bab,» avbrøt mormor mildt, «jeg tror du gjør meget klokere i at prøve paa at være lydig og snild. Vet dere,

smaapiker, jeg har engang læst et litet dansk vers, som dere sikkert vil ha godt av at huske paa. Skriv det op nu med det samme, Elsa, og tænk paa at selv mormor, saa gammel som hun er, prøver paa at efterleve det.88

Det lyder saa:

«Tar du en Ting med det onde, saa støder du straks paa Grund. Men tar du en Ting med det gode, med Hjerte og Barnemund, saa følger dig hele Verden, selv den arrigste lille Hund.»

Gutungen begyndte at storle.

«Aa, mormor, at du tør kalde tante Ulla en arg, liten hund.»

Mormor blev ganske forlegen.

«Jeg mente det ikke saa bokstavelig, lille Aina. Des-uten betyr ikke arrig arg, som du sier, bare heftig. Dere store smaapiker forstaar nok indholdet bedre. Tante Ulla er saa glad i dere og vil dere saa vel, men hun eier ikke den glade hjertevarme indeni sig selv. Hun hadde den kanske engang, og den frøs kanske bort for hende i længsel eller sorg. Naar vi merker at hun er særlig utaalmodig, «ækkel» som dere sier, er det kanske fordi hun selv smertelig kjender sin egen hjertekulde og synes det er ondt hun ikke kan bli varm. Istedenfor da at ærgre hende, burde dere prøve at vise hende venlighet og fortrolighet. Baade store og smaa maa gaa hverandre imøte. Den som staar stille i trods, har altid skylden.» Mormor lo, for smaapikerne betragtet hende med aapne øine. «Dere er nok ikke vant til at mormor holder præken,» la hun til, «og nu er den ogsaa slut. Fortsæt brevet, lille Gita. Siden skal jeg snakke med dere om noget.»

Birgit læste med betydelig bløtere stemme end før. Hun maatte i sit indre gi mormor ret. De hadde ofte været opsætsige mot tante Ulla. Men det føltes som89

om denne frie, lykkelige sommer hadde skyllet hort en hel del av deres daarlige egenskaper. De hadde allesammen utviklet sig fra smaa pjuskete burfugler til vingesterke væsener. Endelig blev det da ende paa brevet med alle dets praktiske raad og formaninger, og Elsa hoppet igjen op paa rækverket. Gutungen klamret sig fast til en av stolperne og viste derved meget mere av sine lange ben end tante Ulla vilde ha likt, og Barbro la sig saa lang hun var over bordet.

«Nu mormor,» sa hun ivrig, «si saa hvad det var du skulde fortælle os. Det er vel no' moro?»

«Ja, jeg vilde kalde det kronen paa verket,» lo mormor, «og jeg tænker dere sier det samme.»

«Ikke si no'. La os gjette. Det er saa gyselig spændende,» sa Aina. Elsa og Barbro bifaldt forslaget, men Gerda, som hadde sittet paa den anden side av verandaen med et haandarbeide, reiste sig stille i den hensigt at forsvinde ubemerket.

Hun skulde ogsaa reise hjem igjen efter den morsomste sommer i sit liv. Det føltes saa saart i brystet, naar hun tænkte paa at alle de glade dage snart ikke skulde være andet end minder, og kanske trods sin glans av sol og glæde ikke kunde magte at gjøre samme nytte som det lille skumringsbaal i kaminen, som hendes mor saa ofte snakket om og saa sjelden hadde raad til at tænde.

«Hvor skal du hen, Gerdabarnet?» spurte mormor. «Bli her du, vennen min. Min nyhet er til dere alle, og du skal være med at gjette.»

«Tænk om du satte op en præmie for den som gjetter bedst, mormor,» sa Barbro indsmigrende.

Mormor tænkte sig litt om.

«Ja det kunde jeg nok kanske gjøre, indrømmet90

hun endelig, «om nogen av dere gjetter rigtig, saa skal hun faa en present til minde om — ja om hvad, tror dere?»

«Om sommeren paa Floda,» foreslog Gita livlig.

«Aa nei, det behøves visst ikke, den tror jeg ikke nogen av mine smaapiker glemmer allikevel, eller hvorledes,

Gita?»

«Nei,» sa Gita varmt, «jeg glemmer den aldrig.»

«Nei, jeg gjetter det blir til minde om kronen paa verket,» sa Elsa, «og jeg tror vi skal ut og reise.»

«Hurra, jeg vet det,» skrek Gutungen, «vi skal til Malmö.»

«Det nærmer sig det rette, men præmien har du ikke vundet,» sa mormor.

Gerdas øine var sorte av iver. «Kjøbenhavn,» spurte hun, stilfærdig som altid.

Det ene ord virket som en elektrisk gnist. Bare Birgit hadde engang været paa den anden side Sundet, og hun hadde git søstrene saa begeistrede skildringer av den danske hovedstads glæder at mormor nu bestormedes med spørsmaal fra fire smaapiker som trængte sig om hendes stol. Gerda holdt sig utenfor. Det var jo ganske umulig at hun ogsaa skulde med.

«Er det sandt, mormor? Skal vi til Kjøbenhavn hele hurven?» spurte Elsa og slog hænderne sammen.

«Og gaa paa Tivoli eller hvad det nu heter?» ropte Aina, «da skal jeg kjøre paa karusellen tyve ganger mindst.»

«Mormor, mormor,» — Barbro kastet sig op i fanget paa hende, «jeg er saa spændt at jeg sprækker om du ikke sier det med en gang om dette var kronen.»

«Jo, Gerda gjettet aldeles rigtig — —» begyndte mormor, men kom ikke længere, for allesammen, selv91

den tause Gerda, satte i et indianerhyl, tok hverandre i hænderne og danset rundt i hvirvlende fart, helt til de anpustne dalet ned i kurvstolerne eller paa trappen; Aina for sin del kom .ned ved siden av Trofast som i søvne høflig logret med halen.

«Fortæl, søteste, elskede mormor,» stønnet Birgit. '«Er det Gerda og mig som skal være anstandsdamer?»

«Nei, det duer dere ikke til,» lo mormor. «Far selv kommer hit — —»

Gutungen for op og skrek «I-i-i-i» værre end en damppipe.

«Hysj da, Aina,» formanet Elsa, «gid saa festlig — kommer far?»

«Ja sammen med onkel Knut og tante Tora og Einar. Og saa var det meningen at mine fem smaa-piker skulde faa lov til at reise med dem til Kjøbenhavn og feire gamle Tivolis treogsyttiende fødselsdag. Da er der altid stor fest.»

«Det er al'.Ior herlig — jeg er sprukket,» erklærte Barbro, men hun hoppet allikevel rundt «jamsis» over hele verandaen.

Mormor fortsatte:

«Det blir minsandten en hel karavane, for jeg hadde tænkt at sende min snilde frøken Kroll med, og Einar har bedt om at faa med sin huslærer fra ifjor, Bengt Malm.»

Birgit som før hadde været likesaa sprættende livlig som alle de andre, blev men engang merkelig stille. Det hadde jo været hendes eneste hemmelige ønske, og nu var det ogsaa opfyldt. Hun var saa fuldkommen lykkelig at hun følte det som om al barndommens juleglæde atter tændtes indeni hende. Hjertet var fuldt av klar, skinnende juleglans. Hun kunde ikke længere92

braake som de andre, men sat stille med tindrende øine og halvaapen mund. For øieblikket hadde hun glemt at hun nogensinde syntes det var vemodig at si farvel til parken og mindegrotten, til de lange lindealléer, hvor grenene danner hvælvbuer hvorigjennem sol og maane skinner like bedaarende. Tvertimot syntes hun at det neppe blev noget farvel paa denne maate. Hun tok sommeren med sig. Og den skulde blomstre midt paa vinteren, naar hun kom til Stockholm. Det hadde ialfald Bengt sagt, og hvem kunde vite det bedre?

Det hadde Været saa trygt og varmt at bo i mors værelse, omgit av de saker mor hadde brukt og hat i hænderne

og været glad i. En gang imellem hadde Birgit syntes at mor sat paa sengekanten og hørte paa hvad hun hadde at betro hende. Hun hadde hørt sig selv si, en gang, da Astrid hadde irritert hende og hun hadde været skarp mot Bengt:

«Mor, du husker vel hvordan det er at være ung og ikke altid finde den rette veien?»

Da hadde hun syntes at nogen kysset hende paa -panden og hvisket:

«Vær sand og ærlig, barn, saa at du aldrig behøver være ræd for dig selv. Ingen fiende er værre end samvittighetskval.»

Siden forstod hun nok at hun hadde drømt, men mors ord hadde hun fundet i en liten bok i sybordet.

Ogsaa sine glæder hadde hun betrodd til sin usynlige værelsekaiherat, og det var som om en aapen favn ventet hende hver aften, naar hun kom op, fuld av dagens solskinslykke.

Nu skulde mors værelse staa stængt til næste sommer; men da skulde alting leve op igjen derinde og93

lytte til en ung pikestemme, lys av fremtidstro og haab----.

Birgit kaldtes tilbake til virkeligheten, da hun hørte Elsas stemme:

«Hvordan er egentlig Einar, mormor, gaar det an at snakke ordentlig med ham eller maa man slaas hele tiden?»

«Slaas?» spurle mormor overrasket.

«Ja, det pleier Elsa gjøre med jevnaldrende gutter,» forklarte Birgit leende.

«Ja, men min kjære lille pike.»

«Ja hvad skal en gjøre da? Saa fort de hører at jeg gaar i samme klasse som dem, blir de vigtige og sier, at piker allikevel altid kan mindre og at pikeskoler er no' skrap og bare humbug.»

«Og saa overbeviser du dem om pikeskolernes høie standpunkt med hugg og slag?»

«Ja, naar jeg ikke kan faa dem til at tie paa nogen maale, saa — saa — ryker vi paa hverandre.» Elsa var nok litt flau, og tilføiet hurtig: «Men kanske Einar er hyggeligere. Vi har ikke truffet hverandre siden vi gik i fjerde klasse begge to. Da maatte jeg dukke ham litt, for han paastod at jeg ikke kunde duge til doktor bare fordi jeg var pike.»

«Kan han svømme tro?» spekulerte Barbro.

«Ja, det kan du tro han kan.»

«Da kunde vi kanske faa svømmeopvisning baade av herrer og damer.»

Svømmeopvisningen stod for døren og var alle deltageres store fællesinteresse. Prestegaardssmaapikerne som i sin landlige uskyldigjhetstilstand aldrig før hadde brukt badedragter, hadde nu faat nogen skinnende høi-røde nogen, og badeluer der lyste som fluesop. De94

trænet sig mest til kapsvømning. Svømmemester Elsa hadde bestemt at maalet skulde være en liten holme som laa omtrent 100 meter fra stranden. Ved lavvande var den forenet med fastlandet og skjøt bare frem som et smalt nes, og selv naar vandet steg, saa det stod over græssletten, naadde det ingen længere end til halsen, men baade Ester og Ruth var saa tykke at de «fløt paa fettet» og kunde svømme paa ganske grundt vand. Deres rivaler var Barbro og Marta som begge var sterke og urædde.

Birgit og Astrid la mest an paa elegante hop, Aina paa indianersvømning og Marta paa at dukke. De hadde opgit a.t flyte i stjerne, fordi stjernen uvægerlig gik fra hverandre, og hadde isteden øvet sig paa livredning. Gerda blev utset til det druknende offer, og Elsa skulde redde hende.

Far og major Hedenskog lovet at være dommere. Der var baade 1ste, 2den og 3dje præmie, som ungdommen selv hadde slaat sammen til. Første præmie var en æske med chokolade, anden præmie et halvt kilo konfekt, og tredje

en pose brændte mandler. Des-uten var der noget som het «hæderlig omtale», saa alting var saa perfekt som bare mulig.

Da badestedet laa nedenfor en høide kunde publikum meget bekvemt slaa sig ned paa græsbakken ovenfor sanden og derfra følge præstationerne.

Som vanlig hadde grosserer Berting liten tid, og svømmeopvisningen fandt derfor sted allerede dagen efter hans og de andre slegtningers ankomst. Næste morgen skulde Kjøbenhavnerturen gaa av stabelen.

En klarere og varmere augustdag kunde ikke ønskes. Efter en hel ukes kjølig og ustadig veir, smilte luften atter et himmelblaat tryllesmil, og stemningen blandt95

de optrædende som blandt tilskuerne stod i fuld samklang med den lyse natur.

De forskjellige numre vakte fortjent opmerksomhet. Elsa reddet Gerda efter alle kunstens regler og førte hende til stranden, vistnok temmelig «dukket», men i god behold.

«Det var ikke daarlig av en pike,» hørte hun Einar si, og hun tænkte at hun kanske kunde komme til at «dukke» ham engang til. Men da han efter hendes «stup» klappet «som gal» oversaa hun hans noget feil-agtige opfatning av «kvinden».

Astrid var avgjort den graciøseste av dem alle. Hun forstod da ogsaa at utnytte sin smidighet og holdt sig omhyggelig indenfor sine egne grænser. Endda hun paa forhaand hadde sagt at hun vilde delta i alle øvelser, lot hun nu som om hun aldrig hadde tænkt paa det engang og trak sig tilbake saasnart hun merket at hun ikke var den første og flinkeste.

For Birgit gik det noksaa daarlig. Hun var hele tiden saa genert for at vise sig i badedragt for saa mange, og da det lange lyse haaret, hun syntes hun hadde fæstet saa godt op, allikevel løsnet og fløt om hende som en gylden kaape, blev hun skamfuld ved tanken paa at nogen kunde tro det var gjort med vilje.

Astrid sa da ogsaa ganske rigtig:

«Utslaat haar! Ja du er lur, du, Birgit.»

«Jeg kunde ikke for det,» erklærte Birgit harm, «jeg er ikke koket.»

«Neivisst nei, du er dyden selv, og vet naturligvis ikke at det er pent med et stort bølgende haar.»

«Ha dig væk, Astrid,» ropte Marta. «Nu skal kapsvømmerne starte.»

Barbro i lyseblaat, Marta i hvitt og prestegaards-96

smaapikerne i høirødt la ut med kraftige tak. Marta naadde først ut til den omtalte holme som idag var et nes, og snudde med lynets fart, beskuet av en ko med melankolske, dypsindige øine. Koen rautet tungsindig, og da den var færdig med at stirre sin misbilligelse, la den sig ned for at tygge drøv.

«Der gaar kjør paa holmen,» ropte Marta til de andre i forbifarten. «Naturligvis skulde de komme dit idag!»

Den ene av de høi røde og Barbro hadde nu ogsaa naadd frem og var snudd. Biak sig hørte de et rasende brøl. Prestegiaardssmaapikernes straalende badedragter virket opirrende paa en ung, vilter okse som var kommet frem mellem orebuskene.

Ruth, den tykkeste av prestegaardssøstrene, kom sidst, og da hun nærmet sig maalet, beredte oksen sig paa at motta hende paa sin egen vis, og vadet derfor gjesten et godt stykke imøte.

Stakkars Ruth skrek som en besat, og begyndte pludselig at hoppe op og ned som en lokkeand i storm. Litt bortenfor stod oksen og trampet saa vildt, at sand og vand stod som en sky om den.

De tre rivaler merket ingenting, men Elsa kastet sig modig ut. Hun visste at der var en grunde længere ute. Kunde de komme dit, var de sikre for oksen.

Paa stranden blev der en vældig opstandelse. Bengt og Einar skyndte sig at faa en baat klar. Studenten fra Ødevi

gik bakom en buske og klædde av sig for at være ved haanden.

Majoren satte kikkerten for øinene og sænket den igjen, betydelig beroliget.

«Den er tjoret,» sa han og rakte hr. Berting kikkerten: «Se selv, den kan umulig slite sig.»97

Og kikkerten gik fra den ene til den anden, og alle ansigter klarnet op. Men ingen begrep hvorfor Bu Ih blev hvor hun var, og hoppet op og ned, stor-skrikende.

Saa saa de Elsa svømme bort til hende, dukke, og straks efter slænge en vældig tangvase i hodet paa oksen som, uforberedt paa denslags anfald, øieblikke-lig tok flugten saa langt tjoret rakk.

De to unge piker svømmet saa tilbake og blev mot-tat med høie hurrarop. Stakkars Ruth var blit saa indviklet i en tangvase som oksen hadde rotet op at hun ikke kunde ta et eneste ordentlig svømmetak, og Elsas hjælp var derfor mere paakrævet end tilskuerne anet.

Einar dunket sin kusine i ryggen: «Du er sandelig morsk, Elsa, som tør forsvare dig mot okser ogsaa, det trodde jeg sandelig ikke en pi —»

Men Elsa avbrøt ham fort: «Kom ikke med det der, for saa maa jeg gi dig en overhaling, men det vil jeg helst slippe, siden du skal bli doktor, og man bør holde paa sine kolleger.»

«Jasaa, saa du skal bli doktor, dia er du ikke som de andre pikerne,» sa Einar respektfuldt, og siden krævet han bestemt at Elsa skulde ha første præmie.

I begyndelsen var den blit bestemt til Astrid, men nu var dommerne tvilraadige, for Elsa var visst baade den flinkeste og den modigste, selv om hun ikke som Astrid forstod at fremhæve sin egen dygtighet.

«Ja vi er egentlig ikke ganske «uvillige mænd» nogen av os,» sa majoren, «jeg foreslaar vi tilkalder herrerne kandidat Malm og kandidat Bengtsson.»

Disse herrer følte sig meget smigret og paatok sig gjerne hvervet. Resultatet blev at

7 — Naar katten er borte.98

1ste præmie tilfaldt frk. Elsa Berting 2den » » » Astrid Hedenskog 3dje » » » Märta Hedenskog

mens frk. Barbro Berting blev indstillet til at faa en ekstrapræmie. Alle de øvrige deltagere i opvisningen fik «hæderlig omtale».

Dermed var svømmeopvisningen avsluttet, men ungdommen moret sig hele eftermiddagen med rundlek og dans. Selv om samholdet i sommerens løp ikke altid hadde været det allerbedste, føltes det nu allikevel haardt at skulle bryte lag og skilles efter en hel sommers moro sammen.

Prestegaardssmaapikerne bad om prospektkort og fotografier. De hørte til dem som samler. Man blev enig om at møtes igjen. For ungdomstroen fandtes der hverken avstande eller vanskeligheter, bare sommer og sommerglæde.IX.

ET UVENTET BEKJENDTSKAP

«Lille Gerda,» sa mormor om morgenen paa reisedagen, «kom ind med mig, saa skal du faa belønningen fordi du gjettet rigtig om Kjøbenhavnerturen. Du forstaar nok ikke den danske regnemaaten, saa du faar be tante Tora hjælpe dig naar du skal kjøpe. Hun er opdrat i Danmark, saa hun kjender alting der.»

Mormor ståk etpar knitrende sedler ind i Gerdas smale haand og smilte saa godt.

«Tusen tak,» stammet Gerda. Om hun bare hadde turdet, saa vilde hun saa gjerne ha slaat armene om halsen paa den snilde gamle dames hals, men nu lyste kjærtegnet ut av hendes øine.

Da hun senere var alene med sin rigdom — to nye tikroner — trykket hun dem fast mot hjertet og foresatte sig bare at kjøpe for en liten del av dem. Aldrig før hadde hun uten tungt ansvar hat saamange penge mellem hænderne. Næsten kjærlig puttet hun dem ned i en liten hvit pose som fru Vinge hadde sydd til at ha urter i, om

Gerda skulde faa ørepine. Gerda som ellers var en svakelig stakkar hadde imidlertid ikke følt sig uvel en eneste dag under sit ophold paa Floda.

Nu skulde tikronerne forvares i posen, der med en sikkerhetsnaal blev fæstet indenfor blusen. Mindst hvert kvarter kjendte Gerda efter med fingrene mellem100

bluseknapperne om posen laa sikkert. Det vilde været rædsomt om hun hadde mistet hele sin formue.

Søstrene Berting var ikke plaget av saadanne bekymringer. De hadde alle fire en meget velforsynet reisekasse, og" da Gutungen begyndte at snakke om alt det de skulde kjøpe, satte deres far et betænkelig ansigt op og mente det var bedst, de leiet ekstra baat til hjemturen.

Det ubeskrivelig muntre, store selskap vakte endel opmerksomhet ombord paa dampskibet. Kanske det er en skoleklasse med lærere og lærerinder, gjettet nogen. Andre mente det var svensk-amerikanere, og en paa-stod det var et helt pensionat som utvandret med mand og mus.

De spiste frokost i spisesalen og tok op hele det lange midtbord. Appetiten paa det «kolde bord» var storartet og fatene tømtes under spøk og latter.

Kaffen drak de paa dækket, og derefter undersøkte de to yngste smaapiker hele baaten med stor grundighet. De lot sig ikke engang skræmme av ordene «Adgang forbudt» ved opgangen til kommandobroen, skjønt de godt forstod de danske ord, men klatret gladelig opover, meget stolte over sit listige paafund, nemlig at de skulde late som om de hverken forstod dansk eller svensk. Barbro hadde indprentet Aina at hun bare skulde svare: «Ich kann nicht verstehen.»

De entret videre med hatterne langt bak i nakken, og sine lystigste skøieransigter.

De blev mottat av kapteinen som meget unaadig paa tydelig svensk erklærte: «Ned med dere, unger, hvad har dere her oppe at gjøre?»

«Ich kann nicht verstehen,» sa Elsa, men ikke ganske freidig.101

«Kannst du nicht verstehen? Da skal jeg lære dig at forstaa, din lille røverunge. For jeg vet at du heter Berting. Jeg har netop snakket med din far.»

Aina var allerede faret nedover trappen som en pil, og Barbro var ikke meget langsommere. Etpar minutter stod de ellers ualmindelig foretagsomme søstre stille ved rælingen og stirret ned i vandet. Saa hvisket Gutungen:

«Tror du vi tør spytte for ham deroppe?» øg hun pekte mot kommandobroen.

«Hvad skal du spytte for?»

«Fordi det ser saa komisk ut i vandet.»

Barbro prøvet praktisk om det virkelig var morsomt, og da hun fandt at det virkelig ikke var saa værst, sa hun myndig: «Ja det tør vi. La os gjøre det paa en gang. En—to—tre!»

Elsa, Einar og Gerda moret sig med at mate maa-ker. Disse fløi næsten helt ind over dækket og hvilte et øieblik paa de smale skjælvende vinger, før de i en vid cirkel styrtet sig mot vandflaten med skarpe skrik.

Gerda kunde ikke se sig mæt paa de skinnende hvite fugler. Hun syntes de lignet smaa drivende sky-fnugg som hadde revet sig løs fra de store skyer der langsomt seilet henover himmelen.

Einar og Elsa forlot hende uten at hun merket det, og hun blev staaende alene, stadig med blikket fæstet paa den vingede, urolige skare.

Pludselig merket hun at en middelaldrende, temmelig tykfalden herre betragtet hende opmerksomt, og hun rødmet av forlegenhet. Kunde hun ha faat sot i ansigtet, eller hvad var der iveien? Hun prøvet at skjele for at se efter om der var nogen sort prik paa102

næsen. Nei, der var ingenting at se, men den fremmedes lorgnet blinket stadig i retning av hende, og for at slippe

fra denne ihærdige stirring bestemte hun sig til at gaa fra sine elskede maaker og sætte sig bort til de andre. Trods al venlighet, følte hun sig nu paa reisen litt tilovers, det hadde ogsaa gjort sit til at hun hadde trukket sig undav. Hun merket at ingen savnet hende.

Tante Tora og frøken Kroll hadde fælles interesser. Onkel Erik og onkel Knut hadde ikke set hinanden paa flere aar og talte ivrig og fortrolig sammen. Birgit og Bengt sat rigtignok oftest tause, men en tredje vilde ha forstyrret dem. De hadde hat nok av det, fra Astrid, hele sommeren. Elsa og Einar drøftet høirøstet undervisningen paa pike- og gutteskoler og det lot ikke til det var langt igjen til krigserklæringen. De to smaa fløi omkring som graaspurver over hele baaten, kommandobroen dog undtagen.

Da Gerda genert vilde gaa forbi den fremmede, reiste han sig og løftet paa hatten. Han hadde gode graa øine bakom lorgnetten.

«Undskyld, men er det ikke en liten frøken Vinge?»

«Jo.»

«Og Deres mor er født Solde? Hun heter Emilie Solde?»

«Ja.»

«Aa sitt et øieblik hos mig og fortæl mig om hende.» Han trak Gerda ned paa bænken til sig. «Jeg kjendte frøkenens mama, da vi var unge. Hun var saa vakker og saa avholdt. De har hendes øine og hendes haar, lille frøken. Jeg kjendte det straks igjen — kanske selve ansigtet ogsaa litt, men ellers ligner De hende ikke.»103

«Nei, jeg er mest lik papa.»

«Jasaa, — jaha, — direktør Vinge? Eller — — naa ja, hm, — han har kanske en anden titel nu?»

Gerda blev paany blussende rød. Den fremmede hadde tydelig hørt om den store krach og faren fallit, og han visste vel ogsaa at de hadde det smaat hjemme.

«Papa sitter paa kontor,» sa him likefrem.

«Gjør han det.» Tonefaldet var baade forundret og beklagende. «Det hadde jeg ingen anelse om. Hvor bor De nu?»

«I Ørebro.»

«Og saa har Deres forældre sendt sin lille voksne pike paa fornøielsesreise?»

«Nei jeg er buden med en god veninde av mama.»

«Saa-aa? Er mama frisk og — ungdommelig endnu? Hun er jo bare otteogtredve aar.»

«Ja, men hun har aldeles graat haar, og er ofte saa træt, saa træt.»

Den fremmede bøiet sig interesseret fremover.

«Si mig, lille frøken, tar livet haardt paa hende? Maa hun arbeide meget?»

«Ja vi syr linsøm baade mama og jeg.»

«Er det slik fat?» Han nikket bekymret og klemte haanden haardt om Gerdas tynde fingre. «Gud ske lov at jeg fik vite det — at jeg traf Dem, kjære barn. Har De søskende?»

«Nei. Jeg er den eneste.»

«Si mig, har Deres mor aldrig fortalt Dem om en underlig fyr som het Anders Skog? Jeg var ikke penere i de dage end jeg er nu, og ikke mange kilo lettere heller.»

«Joda,» utbrøt Gerda, «mama har fortalt saameget om en ingeniør Skog, som — som —»104

Hun stanset genert. Dette var altsaa den snilde, skikkelige Anders Skog, som hadde været saa glad i mama, og

som aldrig hadde giftet sig, endda han var saa rik.

I de sidste aarene, stiden Gerda var blit «stor», hadde moren ofte fortalt hende om sine glade, brogede ungdomsminder, og fremstillet dem saa levende at de var blit lyspunkter i Gerdas ensformige tilværelse. Paa denne maaten var datteren kommet med paa baller og kanefarter og selskapsforestillinger, aldeles likesom den lille piken med fyrstikkerne i Andersens eventyr fik al juleglæden i drømme. Men naar fyrstikken sluknet, var det graat og koldt igjen. Saaledes var det ogsaa gaat for Gerda. Hjemmets fattigdom og de trykkende bekymringer ventet ved virkelighetens terskel. Imidlertid fæstedes navnet Anders Skog i hendes hukommelse, og hun forenet det med sin fremtid. Han skulde komme til deres by en dag — drømte hun ofte — og tilfældigvis gaa ind i den papirbutikken hvor hun hadde faat lov til at utstille sine haand-malte julekort tilsalgs; der skulde han faa øie paa dem og gjenkjende den gamle røde gaard med lindetræet midt paa tunet. Det var mamas barndomshjem, malt efter fotografi. Og saa skulde han spørre hvem hadde malt det kortet. «Gerda Vinge,» skulde butikdamen si, og han skulde opsøke dem, og naar han fandt dem skulde han være likesaa glad i mama som før, og saa skulde han hjælpe hendes lille pike til at bli malerinde.

Hundreder av gange hadde Gerda utmålt de forskjelligste maater hvorpaa Anders Skog skulde gripe ind i hendes skjæbne, men at hun skulde træffe ham paa en reise til Kjøbenhavn, det hadde hun aldrig105

tænkt sig. Hun hadde betrodd mama sine vidtsvævende fantasier; men mama hadde rystet paa hodet og med sit alvorlige tunge smil sagt:

«Kjære barnet mit, slikt hænder bare i bøker.»

Ingeniør Skog sat og saa paa det lille uregelmæssige, livlige unge ansigt, og prøvet forgjæves at finde spor av ungdomsvenindens skjønhet. Han ventet ogsaa paa at Gerda skulde fuldende sin sætning, men det lot ikke til at bli noget av. Da gjorde han det selv:

«Som gjerne vilde hat mama, og som fridde saamange gange, men altid fik nei. Var det saa?

«Ne-e-i, men — —»

«Jominsandten vax det akkurat saa, lille frøken. Har Deres mor talt om den aftenen da jeg satte mig fast i en trang kurvstol, og fik den med mig som en snile bærer huset sit, da jeg skulde falde paa knæ for vores alles Emilie?»

Gerda forsøkte at holde sig alvorlig, men kniste. Hun hadde jo tegnet netop den scenen.

«Jasaa, vi kan den? Da har hun vel ogsaa fortalt om vor ridetur ogsaa, da jeg, som aldrig har sittet paa en hesteryg hverken før eller siden, travet like mot en liten stue og. fik hestehodet ind gjennem et aapent vindu og ind i en væv. Den stakkars konen som sat ved væven trodde at baade hesten og jeg var rent tussete. Slikt indslag hadde him aldrig været med paa.»

Da klang Gerdas latter høit og frit. Ingen kunde la være at le av en saadan historie.

Det var jo Emilies latter. Ingeniør Skog saa saa varmt og mildt paa lille Gerda, som om hun bar til ham livets rødeste roser, og han fordypet sig i de længst skrinlagte minder.106

Gerda hjalp ham tilrette, naar han glemte en eller anden ting. Hun visste saa godt hvorledes det gik til, da mama og tre andre unge piker faldt ut av «paradis» — «paradis» var en platform med bænker høit oppe i et træ — bænken de sat paa, gik istykker og de gjorde en kolbøtte ned i græsbakken. Hun hadde ogsaa rede paa hvilken rolle mama hadde hat i det og det stykke, og hvem hun hadde kjørt med paa den og den kanefart.

Gerdas reiseselskap hadde nu faat øinene op for at hun hadde en ukjendt reisekamerat, og baade Elsa og Birgit kom nysgjerrig nærmere. Tænk saa glad og oprømt Gerda ser ut og hvor venlig den tykke herren er! Ret som det er trykker han hendes hænder, klapper hende paa skulderen og nikker henrykt.

Gerda morer sig rigtig over venindernes nysgjerrige interesse. Det har aldrig hændt hende før at hun paa nogen maate har været hovedpersonen, men nu er hun det, siden mama ikke er tilstede.

«Onkel Anders» som ingeniøren alt hadde bedt hende kalde sig, vilde ikke slippe hende. Uophørlig husket han paa noget mere som maa opfriskes, eller det var nye spørsmaal at svare paa. Gerda lovet at hun skulde sende alle sine tegninger til ham. De fleste hadde motiver fra morens ungdom, og onkel Anders vilde ha dem saa snart som mulig.

Først da dampskibet gled ind mot Havnegades Kaj sa onkel Anders farvel.

«Det var et rigtig hyggelig bekjendtskap,» sa han hjertelig. «Jeg er aldeles sikker paa at vi to skal sees igjen, lille Gerda, og jeg tror ikke onkelen er saa umulig som frieren var. Husk paa at onkel Anders er trofast.»107

«Jeg var glad i dig, før jeg traf dig, onkel,» sa Gerda sagte, «mama har saa ofte sagt at du var det bedste menneske hun kjendte.»

«Hm, hm,» kremtet ingeniøren. «Har du nogensinde lekt den leken, hvortil sangen lyder:

Den kurven jeg dig skjænker, sjung fallerallera, sjung fallerallera. Paa en anden jeg jo tænker —

Det var det din mor gjorde. Men nu er brandsaaret grodd, lille Gerda.»

Han nikket trohjertet, og Gerda skyndte sig bort til alle de andre.

«Hvad for en kavaler er det du har fundet dig?» spurte Birgit.

«Tyk var han ialfald for to,» mente Elsa.

«Men snild for mindst tyve,» utbrøt Gerda med overbevisning, og fortalte glædestraalende om sin nyeste onkel. Tilsidst tilføiet hun:

«Mama sier at det er bare i bøkerne slikt hænder, men tror ikke dere at onkel Anders vil hjælpe mig til at lære at tegne og male naar han er saa forfædelig glad i mama?»

«Jo, det er sikkert jeg tror,» sa Elsa med overbevisning. «Hurra, her er tre unge piker som har en fremtid for sig uten at gifte sig.»

De stod ved rælingen færdige til at gaa iland.

«Agter ikke du heller at gifte dig, Gita?» spurte Bengt skøieragtig.

Hun lo igjen og svarte med straalende øine og dype smilehuller i kinderne:

«Joda, om hundre aar saa —»x.

TIVOLIS FØDSELSDAG

Egentlig var Tivolis fødselsdag en søndag, men da der ventedes en enorm tilstrømning, var søndagens program ogsaa sat op for lørdagen, og grosserer Ber-ting ansaa det heldigst at hans selskap gjorde sin fød-selsdagsvisit den første dag.

Søndag kunde de reise til Klampenborg og Skodsborg og siden spise middag ved Sundet, og om aftenen skulde de tiltræde hjemreisen. Han hadde ikke tid til at være borte længere, og tante Ulla længtet rent utrolig efter sine rømlinger.

«Dere kan da vel skjønne og begripe at hun ikke trives,» sa hr. Berting godmodig, «naar hun ingen har at smaagrine paa. Him sier til alverden at søtere smaa-piker findes ikke, men naar hun har dere hos sig, saa. opdrar hun jo dere efter sine egne strenge principper.»

Efterat selskapet hadde installert sig paa hotellet og stelt sig litt efter reisen, blev det besluttet at frøken Kroll skulde ta sig av de mindste, og hjælpe dem tilrette i leketøisbutikkerne før de gik i Zoologisk Have.

Elsa var ikke interessert i butikker og foretrak at gaa med Bengt og Einar paa muséer. De to ældre herrer bad om at faa fred for dem alle til klokken fem, da de skulde træffes og spise middag.109

Tante Tora, Birgit og Gerda gik avsted for at gjøre indkjøp.

«Dere har vel nogenlunde rede paa hvad dere vil kjøpe,» sa tante Tora, «ellers blir dere aldeles øre, for her er utrolig meget at vælge i.»

«Jeg vil ha en pen høsthat til mig selv, og eß fin blondekrave til tante Ulla, og nogen smaating til pi-kerne,» sa Birgit. «Jeg kan faa det altsammen like godt i Sverige, men det er festligere at kjøpe utenlands for en gangs skyld. Ellers holder jeg paa svenske varer.»

«Jasaa, du er slik en liten patriot,» lo tante Tora. «Naaja for de Berlingske penger kan man faa litt noget hver steds. De strækker til det bedste.»

«Jeg mente ikke at skryte,» stammet Birgit, og saa forlegen paa Gerda, ængstelig for at ha saaret hende.

Men Gerda var optat med at kikke i et vindu hvor der stod utstillet en pen, sort silkebluse. Den kunde være herlig til mama, men den var vel forfærdelig dyr. Hun spurte tante Tora om det gik an at spørre om prisen.

«Ja, det gaar nok an.»

Gerda kom straks ut igjen, seiersviss.

«Jeg bad dem lægge den tilside til vi kommer igjen,» aa hun. «Tænk den var skrækkelig billig. Den kostet bare seks kroner og tyve.»

Tanle Tora lo mistroisk:

«Sa de seks kroner og tyve øre?»

«Nei, men seksogtyve er da vel det samme? Tyve er da vel toti (tjuge paa svensk).

«Ja det er rigtig nok, men seksogtyve, det betyr toti-seks kroner (tjuge sex) og det er blusen ærlig •værdt.»110

Gerda saa yderst skuffet ut.

Saa meget hadde hun ikke raad til. Dermed var den glæde forbi. Hun sukket sagte, men vant som hun var til at beherske sig, merket de andre neppe hendes misstemning.

Litt længer fremme stanset hun paany. Dennegang var det et taarn bygget op av lækre kjeks som fristet hende. «En krone pundet,» stod der tydelig. Nu er et pund i Sverige omtrent det samme som halvandet bismerpund i gammel norsk vegt. Tænke sig til at faa halvandet bismerpund kjeks for en krone! De som pleiet kjøpe et hekto ad gangen ved høitidelige anledninger.

«Er der stor told paa kjeks?» spurte hun forsigtig.

«Jeg vet saamen ikke rigtig, lille vennen min, skal du kjøpe saa svært mange?»

«Jeg tænkte paa et pund. Det gaar vel an at faa dem pakket ind saa de ikke tar altfor stor plads? Et pund er jo otte og et halvt kilo, ikke sandt?»

«Jo vort gamle svenske pund,» lo tante Tora og, moret sig, «men et dansk pund er et halvt kilo, saa det kan du let faa med dig uten ekstra foranstaltninger.»

Den nye skuffelse betok næsten Gerda al lyst til at kjøpe nogetsomhelst. Hun syntes nok de andre kjøpte baade billig og godt, men det var visst fordi de hadde saa meget at kjøpe for. De vekslet den ene seddel efter den anden og allikevel blev ikke portemonæerne tomme. Gerda hadde vekslet sin ene tikrone og syntes den var smuldret op saa sørgelig fort.

Barbro og Aina hadde vanskelig for at holde sig. stille ved -middagen, eller rettere for ikke at fare ut og ind ustanselig. De hadde nemlig forelsket sig i en111

liten avdeling av hall'en som var skilt fra det sto're rum ved et par trappetrin og dannet en liten salon for sig selv. Der var tykt teppe paa gulvet og silke-betrukne fine forgyldte møbler. Der lekte de «visitter», og snart var det Barbro, snart Aina, som med elegante slangebevægelser gik op trappen til vertinden som allerede hadde indtat sin plads. Denne hadde dog hverken tat tante Ulla eller mormor til mønster, men sat og «breiet» sig temmelig

hensynsløst i sofaen.

Samtalen var stadig den samme:

«Goddag. Meget velkommen. Vær saa god at ta plads. Hvordan staar det til med barna?»

«Jotak, de er friske, gudskelov.»

«Saant ubehagelig veir vi har hat i det sidste! Har fruen ligget ved bad i sommer?»

«Ja en stund og siden var vi paa besøk. Er smørret blit billigere her i byen?»

«Nei langtifra. Hvad gir fruen for eggene nu?»

Da de var midt i fjerde gangs høitidelige opførelse av denne interessante scene, kom Bengt og hentet dem. Nu skulde de gaa paa Tivoli. Smaapikernes dame-værdighet forsvandt som en røk. Bengt maatte hysje paa deres jubelrop, og desuten holde fast paa Aina, som ellers vilde ha faret avsted uten hverken hat eller jakke.

De kom akkurat passe til at se Tivoligarden marsjere op. Fire og fire gik de femtenaarige gutter frem med taktfaste skridt, i røde og hvite uniformer og høie luer med fjærbusk i; kavaleri og kanoner i tilsvarende lilleputstørrelse fulgte efter.

«Ritsch, ratsch, filibombombom,» spilte denne fortryllende gardemusik, og Gutungen rev hurtig sin haand ut av frøken Krølls, tok etpar lange sprang saa hum112

kom jevnsides med første geled, øg der marsjerte hun saa, plystrende og slængende med armene, fuldkommen ubekymret om hvorledes hun skulde finde til-\ bake til de andre.

«Det er firmaet Berting i ny opblomstring, det der,» sa grossereren og lo. «Ingen kan paastaa at det ikke følger med sin tid; men vi faar vel ialfald holde øie med Berting junior.»

Paa karusellen var al ungdommen like ivrig. Og de plaserte sig med stolt velbehag paa kameler, griser og hester. At Bengt var den eneste som blev ør i hodet og holdt paa at falde av, var en triumf for smaapikerne, især da han paa forhaand hadde advaret Barbro og bedt hende endelig holde sig godt fast i grisens hale.

Ikke en eneste av Tivolis mange forskjellige forlystelser forblev uprøvet, og snart kunde heller ikke de ældre motstaa den muntre barnslige stemning, men deltok i de unges fryd.

Onkel Knut blev saa henrykt over vand-rutsjebanen at han kjørte der gang paa gang, og til almen jubel satte den adstadige grosserer Berting sig paa det lystige hjul og lot sig snurre rundt. Det gjaldt ikke at la sig slænges av og om mulig at fange en stor kunstig apekat som litt efter litt blev firet ned.

Barbro trampet med benene, klappet i hænderne og skrek av glæde da faren kom farende med apekatten i armen. Dette «stolte» øieblik foresatte hun sig at beskrive i dagboken.

Ved mørkets frembrud oplystes fødselsdagsbarnet av mange tusen kulørte lamper. Det var en illumination som i et fe-eventyr, og fra alle kanter hørtes beundrende utrop.

Der var trængsel overalt, men mængden var god-113

modig, som om der ikke var skarpe albuer til i denne verden. For at beskytte Birgit mot mulige puf og støt la dog Bengt armen om hendes liv. De kom sidst i selskapet og et kort sekund lot hun sit kind kjærtegnende stryke mot hans skulder.

«Lille Gita,» sa han, og visste at i mumlen fra de mange stemmer vilde hans egen bare naa Gitas øre, «synes du ikke at dette likesom er vor egen fest? At al lysglansen og glæden omkring os likesom straaler ut fra vor lykke?»

«Gad vite om far og mor gik her i sin ungdom., likesaa lykkelige som vi?» sa hun sagte.

Han hørte en svak drømmende vemod i hendes tonefald, og bøiet sig fort ned og kysset hendes nakke.

«Ingen har været saa lykkelige som vi er, Gita.»

Birgit blev meget forfærdet over det uventede kys, men det lot ikke til at ha hat andre vidner end en gammel ihvithaaret dame som saa paa de unge med et smil fuldt av gode ønsker og dyp forstaaelse.

Birgit glemte en stund at beundre Vaux-hall'ens farveglade illuminerte pillarer, for hun tænkte paa sin egen sollyse fremtid i det elskede land paa den anden side Sundet.

Vistnok var Danmark et litet venlig, frodig og glad land; men det var allikevel Sverige hun vilde vie sine kræfter, og i Sverige hendes lykke skulde fæste rot. Netop nu da hun følte sig hjertevarm av tro og haab, blev hun grepet av en pludselig længsel efter sit eget hjem og sit eget land.

I det store mørke Ber ting-hus vilde hun plante ind glædens blomster. Hun hadde jo favnen fuld, og de skulde aldrig visne.

Fra konsertpavillonens terrasse saa de paa det pragt-

fulde fyrverkeri med alle dets kjæmpenumre. Den «skummende fos» av lysende gnister inspirerte Barbro til en poetisk hyldest til Tivoli:

«Gamle hædersmand Tivoli.

Leve du og dit fyrverkeri!»

«Til det verset hører der en bonbon,» lo papa. «Kanske du med tiden kan tjene dit brød ved at skrive bonbon-deviser.»

Barbro blev ikke saaret. Hun svarte kjækt:

«Nei, far, jeg har andre planer. Jeg skal gaa til scenen, hvis jeg da ikke kjøper en stor frugthave at grave i — med drivhuser naturligvis.»

Et helt regn av smeldende gule, blaa, røde og grønne ildkuler fanget i det samme alles opmerksomhed og Aina blev saa henrykt at hun gjorde som hun pleiet da liun var liten — bet faren i tommelfingeren.

«Au, dit lille bæst,» skrek hr. Berting, men lo like efterpaa hjertelig mot sin lille kjæledægge. «Du har en litt voldsom maner at indregistrere dig i firmaet paa, min lille Berting junior.»

Gerda stod og holdt Birgit under armen. Hun hadde kuldegysninger av alt det vidunder skjønne i farver og former hun saa ikveld, og var tausere end nogensinde, mens'hun samlet ind alle indtryk som vakre avskeds-gaver. Da tilslut de sidste raketstjerner var faldt ned som et diadem over de mørke trær, sa Birgit:

«Det er stjerneskud, ønsk dig no', Gerda!»

Og trykket tæt op. til hverandre saa de to unge piker med dype, varme øine op mot de sidste dalende stjerner, mens de opsendte stumme ønsker, begge i glad tro paa at faa dem opfyldte.115

Elsa hørte Birgits ord, men tænkte rolig:

«En kan da vite hvad en vil uten at bry stjernerne med ønsker,» og hun kneiste litt foragtelig med nakken til Birgits ord.

«Hvad staar du og spansker dig for, Hipp?» spurte Einar, «du ser ut som en hest paa sprang.»

«Ja blir det kapløp nogen gang,» svarte Elsa muntert, «saa skal du ta i om du skal ta mig igjen.»

«Nu er det slut,» sukket Gutungen da kanonskuddene gik, «aa, den som var opvarter her og kunde se paa fyrverkeriet hver gang. Papa kan vi kjøre karu-sel nu?»

Papa smilte. «Nei jenta mi, nu kjører vi hjem i bil. Men om du skal holde øinene aapne til du kommer i sengen, maa jeg sikkert støtte op øienlokkene dine med fyrstikker.»

«Ta heller chokoladecigarer, saa blir det kakao med engang,» foreslog Barbro og skulde være vittig.

Langsomt vandret det tilfredse selskap mot utgangen under tætte hvælvbuer og perlebundter av kulørte lamper, der lyste likesaa vaakent nu som da de blev tændt, mens tusener av barneøine derimot faldt igjen av træthet og søvnighet.

Men dagens glæde blev tilbake under de lukkede øienlok, og Ole Lukøies paraply var den nat fuld av deilige drømmebilleder for dem som hadde været med paa at feire Tivolis fødselsdag.KROHNS BOGTRYKKERI KØBENHAVN.EIUAIETH lUYLENSriERNJ WENSTER

NAAR KATTEN ER BORTE